

Saron Kahssay Ghebremedhin

Masteroppgave i likestilling og mangfold

**Enslige mindreårige flyktningers erfaringer med å delta i
en frivillig vennefamilie-ordning**

Veileder: Guro Korsnes Kristensen

Medveileder: Turid Fånes Sætermo

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Det humanistiske fakultet

Institutt for tverrfaglige kulturstudier

Trondheim, 2022

Om studiet Likestilling og mangfold

Kunnskap

At Norge er et «likestillingsland», har blitt en del av nordmenns selvforståelse og det er også blitt en forventning til oss fra det internasjonale samfunnet. Hvordan har det blitt slik og hva innebærer det for verdier, praksiser og politikkutforming i familie, skole, arbeidsliv og organisasjonsliv?

Dette er sentrale spørsmål i masterprogrammet i likestilling og mangfold som undervises ved Institutt for tverrfaglige kulturstudier, NTNU. Studiet gir kunnskap om kjønn, seksualitet og etnisitet i vår egen samtid sett i lys av globale utviklingstrekk, og historiske endringer. Tematiske områder er familie- og arbeidsliv, media og politikk, teknologiutvikling, vitenskap og møter mellom samfunnets majoritet og minoriteter. Masterprogrammet tilbyr også teorier og metoder for å analysere sosiokulturelle endringsprosesser.

Ferdigheter

Masterkandidatene i likestilling og mangfold kan:

- Identifisere og arbeide selvstendig med praktiske og teoretiske problemer knyttet til likestilling og mangfold i konkrete samfunnsmessige sammenhenger.
- Vurdere og benytte relevante metoder og teorier for undersøkelse og analyse av kjønn og eventuelt andre sosiale kategorier i spesifikke empirisk funderte problemstillinger på en selvstendig måte.
- Analysere og forholde seg kritisk til problemstillinger knyttet til forståelser av kjønn, likestilling og mangfold på ulike samfunnsarenaer og derigjennom se flere tilnæringsmåter og mulige utfall.

Generell kompetanse

Masterkandidatene i likestilling og mangfold kan:

- Gjennomføre et selvstendig, avgrenset forsknings- og utredningsarbeid i tråd med gjeldende forskningsetiske normer.
- Formidle resultater av eget faglig arbeid muntlig og skriftlig på en selvstendig måte både til allmennhet og andre eksperter.
- Formidle resultater av eget faglig arbeid muntlig og skriftlig på en selvstendig måte både til allmennhet og andre eksperter.

Sammendrag:

Denne oppgaven er en kvalitativ studie som handler om enslige mindreårige flyktningers erfaringer med å delta i en frivillig vennefamilie-ordning. Ungdommene har ulike innvandrerbakgrunn men felles omstendighet- de flyktet til Norge med håpet på å få nye muligheter og en lysere fremtid. I intervjuene med informantene, delte de med meg om at de har et ønske om å integrere seg i det norske samfunnet, hvor de kan fort lære seg det norske språket, fortsette utdanningene sine og eventuelt skaffe seg en bra arbeidsmulighet. Denne masteroppgaven baserer seg på de ulike opplevelsene og erfaringene ungdommene har fått gjennom å delta i Røde Kors sin vennefamilie-ordning, som har som formål å hjelpe enslige mindreårige flyktningeungdommer med å få nettverk, utvikle språkferdigheter, samtidig skape følelsen av trygghet og tilhørighet i det norske samfunnet- dette skal beskrives mer grundig i oppgaven.

Denne studien gir innblikk og bedre forståelse for ungdommenes følelser og erfaringer rundt tematikken, og en bedre forståelse av hvordan de kobler deltakelsene i en frivillig vennefamilie- ordning med å integrere seg bedre i det norske samfunnet. For å besvare problemstillingene i oppgaven har jeg benyttet kvalitativ metode gjennom en intervjuprosess med 7 frivillige deltakere i vennefamilie- ordningen. Intervjuprosessen har foregått i perioden april 2021 til juli 2021.

Noen sentrale funn i forskningen går ut på enslige mindreårige flyktningenens refleksjoner rundt hvilken rolle vennefamilie- ordningen har spilt i å skape følelsen av trygghet og tilhørighet; viktigheten av de ulike aktivitetene vennefamiliene gjør sammen med ungdommene og ikke minst; hvilken rolle vennefamiliene har spilt i å hjelpe ungdommene med utvikling av deres norskkunnskaper og språklæring.

Nøkkelord: Integrering, tilhørighet, språk, flyktninger, trygghet, erfaringer.

Abstract

This Master thesis examines the experiences of unaccompanied minor refugees' experiences of participating in a voluntary friends- family scheme (vennefamilie- ordning). I personally chose to focus on this topic because of two main reasons. The first one being that I always had a desire in writing a master thesis that reflects on the topic of refugee integration and the idea of fostering a new sense of belonging in a new society such as the Norwegian society. In this aspect, unaccompanied minor refugees who have fled from their homelands and other places to settle down and start a new life in Norway have always been my central focus. Most minor refugees usually go through difficult times and experiences to get to their destination places, while they also have the desires of creating a better future for their lives.

The second reason to why I chose the topic of the experiences of unaccompanied minor refugees' experiences of participating in a voluntary friends- family scheme (vennefamilie- ordning), is because I found it to be an excellent opportunity to reflect on how the participants (unaccompanied minor refugees) understand and reflect on the idea of friends- family scheme as an initial opportunity for an important step of assimilating in the Norwegian society. There were also only a few previous researches that focused on this topic, which made it exciting, challenging as well as motivating for me to provide a critical insight into understandings of the experiences of unaccompanied minor refugees' participating in a voluntary friends- family scheme (vennefamilie- ordning).

For my analytical studies and reflections, I demonstrated a qualitative research through an interview process with 7 voluntary participants of the friends- family scheme. This is of course with the aspiration of providing a successful outcome of the research topic. The ideas, experiences and reflections of unaccompanied minor refugees who are a part of the friends- family scheme, are presented as the main research core of this master thesis. The conclusion of this master thesis is provided and built through the studies and reflections of the informants' experiences and perceptions of their participations. The interview process has taken place in the period between April 2021 and July 2021.

Some key findings in the research are based on unaccompanied minor refugees' reflections on the role that the friends-family scheme has played in creating a sense of security and belonging to them, the importance of the various activities they do together and last but not least; which role the friends- families have played in helping the unaccompanied minor refugees with the development of their Norwegian language learning process and communication skills.

Keywords: Integration, belongingness, language, refugees, security, challenges.

FORORD

Det å skrive en masteroppgave har vært en lang, utfordrende og samtidig spennende arbeid. Det har krevet mye tid, energi, tålmodighet og innsats. Det er overveldende å nå sitte her med en studie som er ferdig.

Først og fremst vil jeg takke mine kunnskapsrike veiledere, Guro Korsnes Kristensen og Turid Fånes Sætermo for en kjempegod veiledning! Dere har inspirert meg til å jobbe hardt og gjort meg trygg i skrivearbeidet. Det har vært en glede å bli veiledet av dere. Deretter vil jeg takke Røde Kors for et godt samarbeid med rekruttering av relevante informanter.

En stor takk til mine informanter som har valgt å være med i dette prosjektet. Jeg setter stor pris på at dere stilt opp til intervjusamtaler, og delte deres kunnskap og erfaringer i å være med vennefamilie- ordningen.

Sist men ikke minst ønsker jeg å takke familien min og vennene mine for deres støtte og oppmuntring gjennom hele studiet. Takk for deres tålmodighet de gangene jeg har vært nødt til å konsentrere meg om skrivingen.

Trondheim 01.06.2022

Saron Kahssay Ghebremedhin

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	2
Summary in English	3
Forord	4
Innholdsfortegnelse	5
1. Innledning.....	7
1.1 Personlig motivasjon	7
1.2 Tidligere forskning	8
1.3 Hvem er enslige mindreårige flyktningeungdommer?	12
1.4 Vennefamilie- ordningen.....	13
1.5 Problemstilling.....	14
1.6 Forsknings spørsmål	14
2. Forskningsmetode	15
2.1 Kvalitativ metode	15
2.2 Forskning intervju	17
2.3 Rekruttering av informanter	17
2.4 Introduksjon til informantene	18
2.4 1 Mine relevante informanter	18
2.5 Innsamling av datamateriale	22
2.6 Transkripsjon av datamateriale	23
2.7 Dataanalyse	24
2.8 Etske vurderinger	24
2.9 utfordringer	25
2.10 Forskerens posisjon	26
2.11 Analyse strategier	27

3. Teoretiske perspektiver	28
3.1 Integrering	29
3.1.1 Hverdagsintegrering	31
3.2 Tilhørighet	31
4. Språk	33
Språk og kommunikasjon	33
Språk trening og språk læring	37
Avsluttende refleksjoner	40
5. Tilhørighet	42
5.1 Et sted å høre til	42
5.2 Å være en del av en norsk familie.....	42
5.3 Følelsen av tilhørighet i det norske samfunnet	46
5.4 Integrering i praksis gjennom relasjonen med vennefamilien	47
5.5 Avsluttende refleksjoner	50
6. Konklusjon	50
Oppsummering av hovedfunn..	
• Hvilke strategier bruker mine informanter for å integrere seg?	
• Hvilke hindringer peker informantene på i integreringsprosessen?	
• Hva peker informantene på som faktorer som kan fremme integrering – hvilke muligheter ser de?	
7. Litteraturliste	52
Vedlegg 1: Intervjuguide	55
Vedlegg 2: Informasjonsskriv	57

1. Innledning

Masteroppgaven handler om «Enslige mindreårige flyktningers erfaringer med å delta i en frivillig vennefamilie-ordning». Oppgaven tar blant annet for seg, hva integrering handler om for informantene- det vil si; hvilke budskap og betydninger de legger i tanken om hvordan det er å integrere seg i det norske samfunnet. Dette temaet er veldig viktig særlig når det gjelder måten vi forstår og behandler enslige mindreårige flyktningeungdommer som bosetter seg i Norge. Tematikken i oppgaven har vært noe jeg alltid har hatt interesse for og samtidig noe som jeg ville lære mer om. Derfor var det en spennende og utfordrende reise å gjennomføre dette forskningsprosjektet.

1.1 Personlig motivasjon/ bakgrunn for valg av tema

Selv, er jeg en person med minoritetsbakgrunn som ikke er født og vokst opp i Norge med de norske kulturelle verdier, samfunnsforståelser og det norske språket. Dermed har jeg god forståelse og erfaring av hvordan det er å integrere seg i et samfunn, og leve mellom to kulturer, og samtidig snakke flere språk daglig. Jeg er en person som måtte forlate hjemlandet mitt i en ung alder og integrere meg i et helt nytt og annerledes samfunn enn det jeg er kommet fra og kjenner seg til. Å være flerkulturell og flerspråklig ungdom i Norge er noe jeg vet mye om og kan dele opplevelser om. Det kan reises flere problemstillinger som reflekterer ulike forståelser og erfaringer og utfordringer rundt dette. Jeg skal likevel ikke fokusere på meg selv og bruke mine opplevelser og erfaringer som hoved budskap i masteroppgaven. Min personlige bakgrunn, opplevelser og utfordringer skal heller fungere som en støtte og skal kunne hjelpe meg både forstå og reflektere rundt tematikken jeg skal utforske på. Det var også grunnen til at jeg var interessert, inspirert og motivert til å skrive om akkurat dette temaet.

Jeg ønsket blant mange andre ting å finne ut hvordan enslige flyktning- ungdommers erfaringer i forbindelse med integreringsprosessen gjennom frivillig deltakelse. Derfor ønsket jeg gjerne å samarbeide med Røde Kors i forbindelse med prosjektet jeg skriver om vennefamilie ordning og reflektere rundt enslige flyktningeungdommers opplevelser og erfaringer knyttet til blant annet; - integrering i et nytt samfunn, kjenne følelsen av tilhørighet og lære seg et nytt språk for å komme seg videre. Samtidig som jeg også undersøker hva de har fått ut av ordningen.

Mange flyktningeungdommer i Norge sier at det er vanskelig å få komme i kontakt med norske ungdommer. Da kan de fort oppleve utenforskap i forhold til det norske samfunnet. Nære relasjoner er svært viktig for integreringen, sammen med ulike tiltak og aktiviteter (Kjelaas, 2017). Nære relasjoner er grunnleggende for alle mennesker, og selvfølgelig viktig for ungdommer i en sårbar situasjon (Kjelaas, 2017). I det hele tatt handler slike nære relasjoner om alt som kan bidra til ungdommene får en følelse av å høre til et sted, å være noen for noen andre. I den forbindelsen er vennefamilie- ordningen skapt med et håp om å bidra til at enslige mindreårige ungdommene føler seg mindre isolert, blir mindre ensomme og skape seg en følelse av trygghet og tilhørighet. Samtidig som det også skal hjelpe dem å integrere og lære seg språk og samfunnsorden i det norske samfunnet.

Når man skriver en masteroppgave, får man god tid til å fordype seg i et selvvalgt tema med valgte problemstilling og forskningsspørsmål, og dette er et privilegium. Problemstillingen bør avgjøre valget av empiri- hva trenger du for å svare på akkurat det du spør om. Videre er problemstillingen fasiten for hva du skal ta med av tidligere forskning og teori: hva er relevant for ditt spørsmål? (Fekjær, 2019:25). Disse aspektene er noe jeg har reflektert rundt før gjennomføring av mitt forskningsprosjekt. Problemstillingen min skal blant annet; kunne bidra til både å avgrense og samtidig gi retning til det videre arbeidet i forskningen. I neste delen av oppgaven skal jeg nevne noen av de relevante litteraturene jeg har funnet på og deretter introdusere problemstillingen i oppgaven.

1.2 Tidligere forskning

Hensikten med tidligere forskning er for å få oversikt over hva man allerede vet noe om og hva det fortsatt trengs flere studier på. Man får også oversikt over eksisterende kunnskap man kan bruke i oppbygning av egen studie – som bakteppe og diskusjonspartner. Du kan gjøre spennende oppdagelser når du leser tidligere forskning som gir deg nye ideer og setter deg inn på et fruktbart spor du ikke kunne forutsi på forhånd. (Åsmund- UiO, 2021). For å kunne gjennomføre dette prosjektet har jeg gått gjennom en rekke publikasjoner som kan knyttes til temaet, problemstillingen og forskningsspørsmål i dette masterprosjektet. Generelt sett er det ikke mye av tidlige forskning som handler akkurat om tematikken jeg skriver om, men likevel kan jeg finne relevans i noen av tidligere forskningene som er blitt gjort. Videre skal jeg gjøre rede for de mest sentrale tekstene jeg har valgt å bruke og samtidig vise hvordan forskningen min blir annerledes enn disse tidligere forskningene.

Mye av forskningen som tidligere er gjort på enslige mindreårige, gjelder stort sett på de som regnes som sårbargruppe og ikke nødvendigvis enslige mindreårige flyktningeungdommer som deltar i ulike type frivillige organisasjoner som hjelper å fremheve integrering og tilhørighetsfølelsen i det norske samfunnet. Det foregår for eksempel et forskningsprosjekt ved nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress som kartlegger enslige mindreåriges traumeerfaringer og psykisk helse (NKVTS, 2009-2024). Studien ser på hvilke erfaringer enslige mindreårige har før de ankommer Norge og hvilke utfordringer de har når de kommer til Norge. De enslige mindreårige blir intervjuet igjen etter bosetting i kommuner for å kartlegge hvordan deres utfordringer er etter flytting. Den siste fasen av studien skal kartlegge de eventuelle utfordringene flyktningene har etter å ha bodd i Norge i flere år.

Svendsen m.fl. (2018) ved NTNU Samfunnsforskning, har publisert en kunnskapsoppsummering som har som mål å gi en oversikt over nåværende kunnskap om enslige mindreårige i Norge. Hovedtemaene er: lovgivning og ansvarsfordeling, mottak og asylprosess, levekår og psykisk helse, bo- og omsorgsløsninger, skoletilbud etter bosetting og overgang til voksenlivet. Et av hovedfunnene er at enslige mindreårige savner steder å bli kjent med norske ungdommer på, da de ofte går på videregående skole gjennom voksenopplæringen. Forskerne har funnet at denne gruppen har en betydelig motstandsdyktighet, på tross av at den blir vurdert som ekstra sårbar. De fant også at det fortsatt er behov for forskning på enslige mindreåriges overgang til voksenlivet i Norge, da

forskningen som foreligger er svært begrenset, selv om det er rettet mer fokus på området de siste årene. Det påpekes spesielt et behov for å forske på hvordan minoritetsbakgrunn og integreringsprosessen påvirker denne overgangen (Svendsen et al., 2018).

Rapporten viser videre til at enslige mindreårige er i gjennomsnitt 15-16 år når de blir bosatt og tildelt kommune, og derfor kommer overgangen til voksenlivet ganske raskt. (Svendsen, 2018). Enslige mindreårige får derfor kort tid til å bli integrert og etablere relasjoner før de skal ut i voksenlivet. Et av tiltakene som viser seg å ha god effekt, er ettervern. Ettervern fører ofte til at flere fullfører utdanning eller får seg jobb. Forskning viser også at utfordringer og bekymringer i hverdagen, for eksempel knyttet til familie i hjemlandet, stjeler fokus fra planlegging av fremtiden, utdanning og arbeid. Videre setter (Svendsen, 2018), lys på perspektiver som savnes i forskningen som er gjort på enslige mindreårige.

Enslige mindreåriges egen stemme er blant perspektiver som framstår som lite belyst og mangelfullt. Det skrives det at det er behov for forskning på den enkeltes potensiale og ressurser, og da gjerne i sammenheng med de psykososiale belastningene som det allerede er ganske mye kunnskap om. Rapporten nevnt ovenfor, har vært relevant for min oppgave fordi den viser blant annet; hvilke erfaringer enslige mindreårige har før de ankommer Norge og hvilke vanskeligheter som kan oppstå når de kommer til Norge. Rapporten viser også de ulike utfordringene i hverdagen med tanke på ensomhet, familie bekymringer, veien for integrering og finne sin tilhørighet i det norske samfunnet (Svendsen, 2018). Disse tematikkene blant flere andre faktorer nevnt i forskningen, kan relateres med erfaringene og opplevelsene informantene har delt med meg i prosjektet mitt.

En annen relevant tidligere forskning jeg har funnet frem er en vennefamilie- rapport (som ble gjennomført av Irmelin Kjelaas- førsteamanuensis ved NTNU (2017). Kjelaas er en av forskerne som bidrar ved Kompetansesenter for frivillig aktivitet for enslige mindreårige i Trondheim Røde Kors og rapporten hennes er ganske oversiktlig og inneholder viktige og nyttige informasjon om vennefamilie-ordningen. Jeg synes at den er en fin forskningsanalyse som grundig beskriver ulike årsaker ved ordningen. Vennefamilie- rapporten gir innsikt på bl.a. hvordan man skaper data for kvalitativt forskningsintervju, hvilke metoder man bruker og hvordan man jobber rundt forskningsspørsmålene for best mulig finne gode forskningsresultater.

Enslige mindreårige asylsøkere er barn og unge under 18 år som kommer til Norge alene, uten foreldre eller andre med foreldreansvar (Eide, 2012). Som gruppe betraktes enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger som spesielt sårbare. Mange av dem har opplevd krig, forfølgelse, tortur, overgrep, fattigdom og nød (UNHCR, 2014), og mange strever med ulike post-traumatiske plager, søvnproblemer og mareritt (Oppedal, Jensen, & Seglem, 2008). I tillegg møter mange generelle utfordringer knytta til det å være asylsøker og innvandrere, eksempelvis språkproblemer, kulturforskjeller, rasisme, stigmatisering og marginalisering (Derluyn og Broekaert, 2008). Videre kommer det at disse barna er enslige, uten foreldre, i en livssituasjon hvor de har et stort behov for omsorg og støtte. Samtidig er det viktig å understreke at dette er ressurssterke og handlekraftige barn og ungdommer, som har store ambisjoner for framtida i de landa de bosettes i (Eide & Hjern, 2013).

Å være vennefamilie innebærer at en familie settes i kontakt med en enslig mindreårig flyktning, etablerer en relasjon og møter ungdommen cirka en gang i uka i ett år (i første omgang). Hovedformålet med ordninga er «å gi enslige mindreårige flyktninger nære relasjoner med trygge voksne», og å fremme sosial inkludering, gjennom å gi ungdommene muligheten til å praktisere norsk, utvide sitt sosiale nettverk, få kunnskap om lokalsamfunnet og engasjere seg i frivillig aktivitet (Kjelaas, 2017).

Videre i vennefamilierapporten til (Kjelaas, 2017), finner vi oversikt på hva en vennefamilie er, og samtidig hva den bør være. Hun tar opp ulike spørsmål til å få mer kunnskap om hvordan ordningen blir forstått fra ulike perspektiver. Vi får da persepsjoner av erfaringer og opplevelser om dette både fra familiene og ansatte i Røde Kors. Spørsmålet dreier seg om hvordan de oppfatter ungdommens behov og ønsker, hva de tenker om mandatet de har fått, og hva de sjøl ønsker og kan bidra med overfor ungdommene. Fire aspekter var særlig framtrepende når det gjaldt dette temaet, nemlig;

- Ungdommenes ønske om å komme inn i og ha tilhørighet i et hjem.
- Begge parter ønske om en nær relasjon.
- Vennefamiliens rolle som lærere og veivisere i det norske samfunnet.
- Vennefamiliens rolle som samtalepartner/terapeut.

Disse aspektene nevnt ovenfor har vært veldig nyttige for oppgaven min med tanke på samling av relevante data materialer. Det hjelper alltid å ha noe man tar utgangspunkt og hensyn på, før man skal begynne å jobbe med eget prosjekt. Man får også god kunnskap, innsikt og klarhet på hvilken retning man skal gå under skriveprosessen og dokumentanalyser og lignende tidligere forskninger hjelper man også å være enda nøye på hva man velger å forholde seg til. Videre i denne rapporten finner man oppfølging fra Røde Kors med overordna erfaringer med vennefamilie-aktiviteten. I denne delen tas det opp diskusjoner om hva som er positivt og utfordrende ved vennefamilie ordningen.

I denne Kjelaas sin forskning fra 2017, finner vi også informasjon om hvordan det er å bli kjent med ungdommene med en annen kulturell, etnisk og religiøs bakgrunn, og med andre erfaringer og perspektiver enn det familiene har; og hvordan dette kan ta til hensyn og hvor utfordrende det kan noen ganger være med tanke på kulturforskjeller og språk. Selv om mitt hoved fokus blir ungdommenes erfaringer og opplevelser i vennefamilien, vil den denne analysen hjelpe meg å reflektere på hvordan enkelte situasjoner bli topptatt på den andre siden (familiens side). Tross alt er de jo to sider av samme sak. Røde Kors-ansatte er opptatt av at informasjonen om hva vennefamilieordninga innebærer, må være god (Kjelaas, 2017). Vennefamiliekoordinatoren opplever for eksempel at det er uklart for en del ungdommer hva en vennefamilie egentlig er. Noen ungdommer tror det er en type fosterhjem og blir skuffa når det viser seg at de kun skal besøke og møte familien, ikke bo hos dem. (Kjelaas, 2017). Vennefamiliekoordinatoren understreker derfor viktigheten av god informasjon – til ungdommene, men også til de frivillige. (Kjelaas, 2017).

En siste relevant studie om enslige mindreårige flyktninger som kan relateres til forskningen min er, forskningsprosjektet «Vi gir ikke opp så lett – Å bli voksen i Norge som enslig

mindreårig fra Afghanistan» (Brekke og Harstveit, 2021). I følge (Brekke og Harstveit, 2021:5), er et viktig formål med denne forskningen et ønske om å bedre integreringsprosessen i Norge ved å se nærmere på denne gruppen som statistisk sett gjør det bra. I følge (Brekke og Harstveit, 2021:5) er de fleste enslige mindreårige fra Afghanistan under utdanning eller i jobb, som er et av målene på vellykket integrering i Norge. Studien gir innsikt i unike historier fra unge menn som kom hit som enslige mindreårige, og kan si noe om muligheter og utfordringer knyttet til integrering og overgangen til voksenlivet i Norge. Deres redegjørelse av mestringsstrategier, både personlige strategier og strategier knyttet til omgivelsene rundt, kan bidra til å belyse hvilke ressurser enslige mindreårige besitter og hvordan de selv kan være en ressurs (Brekke og Harstveit, 2021:6).

Forskningsspørsmålet i studien gikk ut på hvordan enslige mindreårige fra Afghanistan forstår og mestrer sin situasjon i overgangen til voksenlivet i Norge. Forfatterne hevder at enslige mindreårige fra Afghanistan kommer fra et land med store utfordringer og flykter i håp om en bedre fremtid. Flukten oppleves for mange traumatisk, da de får erfaringer med ting man tenker barn ikke burde oppleve (Brekke og Harstveit, 2021:1). Videre formidler forskerne om hvordan enslige mindreårige fra Afghanistan blir ivaretatt av det norske velferdssystemet og blir i gang med å starte overgangen til voksenlivet i en fremmed kultur. Intuitivt kan man tenke seg at denne gruppen har store utfordringer med livet i Norge, da de kommer fra en annen bakgrunn og har med seg en tung bagasje før de skal starte et nytt liv i Norge på egenhånd (Brekke og Harstveit, 2021:1). Allikevel viser forskning at enslige mindreårige fra Afghanistan topper statistikken over hvor mange flyktninger som er sysselsatt gjennom skole og/eller jobb (Dalgard, 2016).

Videre i forskningsprosjektet hevder forskerne at funnene i oppgaven kan bidra til at andre unge innvandrere kan kjenne seg igjen i fortellingene og det kan igjen bidra til at de opplever seg som en del av en normalitet (Brekke og Harstveit, 2021:6). De kan kanskje føle seg mindre alene om sine opplevelser, eller kanskje blir de motivert av hva andre med lignende bakgrunn har fått til. Ved å kaste lys på hvilke strategier som viser seg å fungere og hva som kan forbedres kan man si noe om hvor fokuset bør ligge i integreringspolitikken. Innsikter om én gruppe kan kanskje også være overførbart til andre grupper innvandrere (Brekke og Harstveit, 2021:6). For å sikre god integrering og skape et velferdssamfunn med samhold, tillit og små forskjeller, er det viktig at det legges til rette for økt deltakelse i samfunns- og arbeidsliv (Brekke og Harstveit, 2021:6).

Jeg ønsker å bruke denne studien som en inspirasjon for å lære mer om enslige mindreåriges opplevelser og erfaringer i å integrere seg i det norske samfunnet. Afghanske guttene i denne forskningen sørger for å mestre de ulike utfordringene de møter i forbindelse med å lære seg norskspråk, fortsette med videre utdanning, og ikke minst prøve å finne en bra arbeidsmulighet. Informantenes forståelse og mestring av sin situasjon i overgangen til voksenlivet er også et sentralt tema i denne tidligere forskningen. Informantene har gjennom flukten fått erfaringer som har merket dem for livet. Deretter har de kommet til et nytt land hvor de befinner seg i en radikalt annerledes situasjon enn i hjemlandet, samtidig som de skal bli voksne (Brekke og Harstveit, 2021: 93). På bakgrunn av disse nevnte faktorene, kan

informantene i dette prosjektet relateres til mine relevante informanter og deres personlige erfaringer.

Planen min gikk ut på å få med meg de ulike problemstillingene og forståelsene av disse tidligere forskninger og finne ut på hvilke måte jeg kan relatere dem med oppgaven min eller hva som kan være nyttig å få med seg i prosjektet jeg gjennomfører. Mine problemstillinger er viktige tilnærminger som skal kunne komme frem til gode analytiske og observante resultater. Det jeg har lyst å fokusere på i min oppgave har kanskje ikke blitt sett som hoved fokus i tidligere forskningene, og dette er en fordel for meg. Dette betyr at jeg får skrive oppgaven utfra det jeg er mest interessert å finne svar på eller få mer forståelse om. I tillegg til dette, får jeg også skrive min oppgave ved bruk av mine egne skriveprosesser og tenkninger. Oppgaven min blir annerledes enn de tidligere forskningene som er gjort, nemlig fordi den strekker seg mot eget tema, spesielle problemstillinger og forskningsspørsmål rundt enslige mindreårige innvandrere i Vennefamilien. Det er veldig viktig for meg å utforske på noe som man har lite kunnskap om eller som ikke har utforsket på mye tidligere. På den måten kan jeg og de som leser oppgaven min danne seg ny kunnskap, forståelse og innsikt i dette forskningsområdet.

1.3 Hvem er enslige mindreårige flyktninge ungdommer?

Enslige mindreårige asylsøkere er fellesbetegnelsen på alle barn og unge under 18 år som kommer til Norge uten foreldre eller andre voksne med foreldreansvar, og som søker beskyttelse (asyl) i Norge. (Eide, 2012). Noen av disse ungdommene vil få avslag på sin søknad, mens andre vil få innvilget opphold og blir da etter hvert bosatt i en norsk kommune som enslig mindreårig flyktning. Det er store variasjoner i antallet enslige mindreårige asylsøkere som kommer til Norge hvert år. 2015 er det året som fortsatt er registrert året med flest enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger i Norge. I 2015 var det totalt 5480 enslige mindreårige som søkte asyl i Norge (Paulsen, Thorshaug og Berg, 2015). I år har det også totalt rundt fire millioner mennesker flyktet fra Ukraina, siden krigen startet 24. februar 2022. (UNHCR, 2022). I følge IMDI sine opplysninger (april, 2022) er 300 av de ukrainske flyktningene som er kommet til Norge, enslige barn og ungdommer under 18 år. Videre forventes det også at dette tallet skal økes.

Enslige mindreårige flyktninger defineres som en sårbar gruppe, fordi de er barn som flykter fra krig, forfølgelse og vanskelige leveforhold. Flukthistorien har også medført vanskelige opplevelser hos ungdommene. Enslige mindreårige flyktninge ungdommer mangler foreldrenes omsorg, veiledning og beskyttelse og er samtidig i et land med fremmed språk, kultur og tradisjoner. Mange av ungdommene som kommer til Norge sliter med å integrere seg i landet. De er nødt til å lære seg et nytt språk, nye samfunnsregler og normer, bli kjent med nye folk, ny kultur, osv. Huemer mfl (2009) mener at enslige flyktningbarn, på tross av ulikheter, har likhetstrekk som samler dem til en enhetlig gruppe. Det mest fremtredende er selvfølgelig at de har flyktet alene og håndtert de utfordringene en slik reise innebærer. De enslige flyktningbarna er altså en særlig utsatt gruppe med flere risikofaktorer. Likevel har enslige mindreårige flyktninger også stor grad av styrke, selvstendighet og ressurser. Det er

krevende å gjennomføre en flukt på egenhånd, og nå frem til asyllandet. Dette gjør at de beskrives som avhengige og selvstendige på samme tid (Oppedal, Seglem og Jensen, 2009).

I følge (Svendsen og Berg, 2018), er enslige mindreårige en gruppe som har hatt stor oppmerksomhet de siste årene – både politisk, faglig og ikke minst mediemessig. Enslige mindreårige er i gjennomsnitt 15-16 år når de bosettes, noe som betyr at for mange av dem kommer overgangen til voksenlivet relativt raskt etter bosetting (Svendsen og Berg, 2018:8). De har hatt kort tid på å etablere relasjoner og få tilhørighet til nærmiljøet før overgangen inntrer, noe som gjør temaet overgang til voksenlivet til et sentralt tema. (Svendsen og Berg, 2018). Mange er i mangel av omsorg fra foreldre, veiledning og trygghet, samtidig som de befinner seg i et nytt land hvor kultur, språk og tradisjoner er fremmed for dem (Svendsen, 2018: 8).

1.4 Vennefamilie- ordningen

En av oppgavene og målene til Røde Kors er å jobbe hver dag for å bekjempe ensomhet og inkludere flere i fellesskapet- noe som også er en av mange grunner til at jeg ønsket å samarbeide med organisasjonen. I organisasjonen driver de også langsiktig og forebyggende integreringsarbeid som gir migranter nye nettverk og økt kunnskap om samfunn, kultur og språk- som også har mye relevans til det jeg har lyst og utforske på. De fleste av flyktning ungdommene i Norge mener at det er vanskelig å få innpass hos de norske ungdommene og det norske samfunnet- og de kan fort oppleve utenforskap til det norske samfunnet (Kjelaas, 2017).

Røde Kors sin vennefamilie- ordning er et tilbud for ungdom som har flyktning bakgrunn, og som bor i Norge uten nær familie. Ungdommen og vennefamilien møtes en gang i uka, og de to partene bestemmer selv hva de vil gjøre. Vanlige aktiviteter kan være å gå på oppdagelsesferd i nabolaget, å gjøre skolearbeid sammen eller å inkludere ungdommen i vanlige familieaktiviteter (Frivillig.no). Vennefamilie- ordningen bidrar til å skape gode hverdagsopplevelser for enslige mindreårige ungdommer som ikke har familie i Norge. Dette gjøres gjennom regelmessige møter og støtte fra trygge voksenpersoner.

Å være ungdom og helt alene i Norge er vanskelig. Som vennefamilie kan frivillige familier gi enslige mindreårige ungdommene i Norge muligheten til og blant annet; praktisere norsk, få kunnskap om lokalsamfunnet og ha nær kontakt med trygge voksne. Vennefamilie- ordningen er i helhet skapt med håpet på at enslige mindreårige ungdommene føler seg mindre isolert, mindre ensomme og forhåpentligvis skape seg en følelse av trygghet og tilhørighet (Kjelaas, 2017). Samtidig som det også skal hjelpe dem å integrere og lære seg språk og samfunnsorden i det norske samfunnet (Rødekors.no). Dette punktet skal jeg reflektere mer på videre i prosjektet mitt ved å ta utgangspunkt på opplevelsene til ungdommene jeg har intervjuet.

1.5 Problemstilling

Informasjonen jeg hadde lyst å få ut av mine informanter baserte seg på de ulike opplevelsene og erfaringene de har hatt i å være i vennefamilie ordningen. Mitt ønske var at ungdommene skulle snakke eller dele fritt sine følelser, eventuelt forventninger knyttet til problemstillingen som er da;

- *Hvordan erfarer enslige mindreårige flyktninge ungdommer deltakelse i vennefamilie- ordning?*

Enslige mindreårige innvandrerungdommer er en viktig del av samfunnet som har behov for å bli forstått og støttet i samfunnet (Kjelaas, 2017). Enkelt forklart er Røde Kors sin vennefamilie- ordning et tilbud for enslige mindreårige flyktninger mellom 15 og 23 år (Rødekors.no). Ungdommene og vennefamilien møtes en gang i uka i et år, og de to partene bestemmer sammen hva de vil gjøre. Vennefamilieordningen er etablert med tanke på å skape trygghet og tilhørighet for enslige mindreårige flyktninger.

En problemstilling forklarer behovet for studien gjennom å utvikle en argumentasjonsrekke (Hafstad, 2019). Denne valgte problemstillingen fungerte veldig bra for forskningen min fordi den spilte en viktig rolle i å fremheve opplevelsene og refleksjonene enslige mindreårige flyktningeungdommer hadde til sine vennefamilier. Problemstillingen jeg har valgt å utforske har stor betydning og relevans i samfunnskontekst. Dette med tanke på at Røde Kors sitt frivillige engasjement er en liten del av verdens største humanitære organisasjoner hvor organisasjonens arbeid springer ut av et ønske om å gjøre en medmenneskelig innsats. Arbeidet til Røde Kors, som for eksempel; Vennefamilie- ordning, baserer seg på frivillig engasjement fra mennesker som hjelper andre mennesker.

I den forbindelsen er jeg i min problemstilling mest opptatt av å forske på hvordan enslige mindreårige som deltar i ordningen har det. Tidligere forskning som (Svendsen og Berg, 2018), viser at ensomhet, savn etter familie, venner og nettverk, og en opplevelse av utenforskap, er noen av de største utfordringene de har hatt etter at mange av ungdommene kom til Norge som flyktninger. Enslige mindreårige flyktninger i Norge kommer som tidligere nevnt, fra forskjellige verdensdeler med et håp om å skape et godt liv. Mitt ønske er at ungdommene skal nå sine mål og få oppfylt sine drømmer. Ønsket mitt er at de får gode liv er best mulig rustet videre i livet. Vennefamilie-ordningen vil i denne sammenhengen være aktuell- for den er skapt for å gjøre en forskjell. I denne forskningen vil vi da høre fra ungdommenes egne erfaringer om hvilken rolle ordningen har spilt for deres trivsel i samfunnet. Derfor vil betydningen av å forske på noe som kan være et viktig tiltak for en gruppe som enslige mindreårige i vennefamilie-ordningen være interessant for mange mennesker.

1.6 Forskningsspørsmål

En viktig hensikt med studien har vært å la enslige mindreåriges stemme komme til uttrykk. Dermed var det viktig å ha noen gode forskningsspørsmål å stille informantene under intervjuene. I denne masterforskningen valgte jeg å fokusere på disse forskningsspørsmålene;

- I hvor stor grad har vennefamilie-ordningen hjulpet ungdommene med følelsen av tilhørighet og trygghet?
- Hvordan opplever ungdommene deres språklig integrering etter å ha vært med i Røde Kors sin vennefamilie ordning?

Man kan si at forskningsspørsmålene operasjonaliserer problemstillingen og henspiller også på hensikten med studien. Både hensikten med å gjennomføre en forskning, valg av problemstilling og forskningsspørsmål henger sammen (Dalland, 2017). Som forsker søker man å løse problemet som er formulert i problemstillingen, ved å besvare forskningsspørsmålene og for å kunne besvare forskningsspørsmålene må forskningsspørsmålene være formulert på en tydelig og konkret måte (Dalland, 2017). Forskningsspørsmål etterfølger hensikten med oppgaven man skriver om, og som forsker søkte jeg å løse problemet som er formulert i problemstillingen ved å besvare på forskningsspørsmålene nevnt ovenfor.

2. Metode

I denne delen av oppgaven, vil jeg gjøre rede for den metodiske tilnærmingen som ligger til grunn for avhandlingen. Jeg vil presentere de valgene jeg har tatt gjennom hele prosessen fra tiden før jeg møtte informantene, og fram til jeg var ferdig med å analysere mine funn. Jeg vil gi et teoretisk innblikk i kvalitativ metode, beskrive mine innsamlingsstrategier og forskningsintervjuet. Derunder presenterer jeg mitt utvalg og rekrutteringsprosessen, utarbeidelse av intervjuguiden og hvordan jeg gikk frem for å innhente data. Deretter vil jeg belyse mitt arbeid med analyseprosessen.

2.1 Kvalitativ metode

Som metode har jeg valgt kvalitativ forskningsmetode. Kvalitativ metode er veldig nyttig forskningsmetode å bruke om man ønsker å gå i dybden på et tema. Som forsker har man mulighet til å følge opp det man lurer på, for eksempel gjennom et intervju eller observasjon, og man har også mulighet til å gå tilbake til den man har intervjuet, observert eller studert hvis man kommer på nye spørsmål mens man jobber med stoffet. Ved bruk av kvalitative intervjuer har forskeren to valg å gjennomføre intervjuene på (Kvale og Brinkmann, 2015). I følge (Kvale og Brinkmann, 2015) er det ene *dybdeintervju* og det andre er *strukturerte intervjuer*- som jeg valgte å benytte meg av. Fordelen med å velge strukturerte intervjuer er at man har spørsmål og rekkefølge klart på forhånd. På den måten blir det lettere å bearbeide stoffet i etterkant. Dette er fordi man får en fast rekke med svar på de samme spørsmålene, og man rekker å intervju flere. Ulempen med bruk av strukturerte intervjuer er at samtalen

kanskje kan bli mer oppstykket, fordi det fort vil bli slik at man spør og får svar uten at det blir naturlig flyt i samtalen. Derfor var det viktig for meg som forsker å tenke over og følge reglene for hvordan jeg skulle lage gode spørsmål.

Forskningens tema og innfallsvinkel har vært retningsgivende for valg av metodisk tilnærming. Det å ha en metodologisk tilnærming handler om å gå en spesifikk vei for å nå et mål (Johannessen et al., 2016). Denne spesifikke veien velges ut fra en vurdering av hva som er mest hensiktsmessig for å kunne besvare forskningsspørsmålet. Som metode har jeg som tidligere nevnt, valgt å bruke kvalitativ forskningsmetode- som går ut på data innsamling og analyse gjennom intervju eller observasjon. Kvalitativ tilnærming er en vitenskapelig metode som beskriver hvordan forskeren går frem for å besvare sine vitenskapelige problemstillinger (Ringdal, 2007). Vi bruker begrepet kvalitative for å markere at det er snakk om data som beskrives best med ord fremfor tall (Grønmo, 2016).

I følge (Thagaard, 2018) gir kvalitative forskningsmetode grunnlag for å oppnå en forståelse av sosiale fenomen på bakgrunn av fyldige data om personer og situasjoner som studeres. Den kjennetegnes ved at fokuset rettes mot prosess og mening, analyse av tekst, nærhet til informantene og små utvalg. Metoden egner seg godt til studier av temaer som det er lite forskning på fra før, og hvor det stilles store krav til fleksibilitet og åpenhet (Thagaard, 2018). Oppgaven min er bygd av kvalitative intervjuer med et utvalg av informanter fra Røde Kors sin vennefamilie ordning.

Formålet med et livsverdenintervju er at forskeren skal forsøke å forstå informantens liv og hverdag fra informantens eget perspektiv. I følge (Kvale og Brinkmann, 2015), skal forskeren etterstrebe å få informanten til å fortelle så fritt som mulig, blant annet ved hjelp av åpne spørsmål. Et åpent spørsmål kan for eksempel være «*Kan du fortelle om reisen din for å komme til Norge?*», mens et lukket spørsmål kan være «*Synes du at du har blitt godt tatt i mot vennefamilien?*» Det åpne spørsmålet er nøytralt og åpner for at informanten kan fortelle ganske fritt, mens det lukkede kan besvares med ja eller nei og kan være og oppleves som ledende, som i eksempelet over.

Tjora (2021), er opptatt av hvor viktig det er at valg av metode henger sammen med det man ønsker å finne ut av og at det må foreligge en god faglig begrunnelse for valg av metode. En viktig del av arbeidet til denne masteren er å ta stilling til hvilke etiske problemstillinger som kan komme til synet ved forskningen, og se nærmere på hva som er god og forsvarlig forskningspraksis, samt hva jeg som forsker er ansvarlig for (Materstvedt, 2018). Dette har for meg vært en grunnleggende del av hele masteroppgave skriveprosessen. Karakteristisk for kvalitativ forskning er at vi søker en forståelse av sosiale fenomener, enten ved en nær kontakt med deltakere i felten ved intervju eller observasjon eller ved analyser av tekster og visuelle uttrykksformer. (Thagaard, 2018:15). Intervju er den dominerende metoden innenfor kvalitativ forskning (Ryen, 2002). Gjennom intervju kan forskeren få fyldig og omfattende informasjon om hvordan mennesker opplever sin livssituasjon, og hvilke meninger, synspunkter og perspektiver de har på temaene som tas opp i intervjuet (Thagaard, 2018).

2.2 Forskningsintervju

Arbeidet omkring intervju er en lang prosess, i forkant, gjennomføring og etterarbeid. I det følgende vil jeg presentere prosessen nedenfor. I min forskning er det viktig å fremme informantenes egne erfaringer, opplevelse og meninger knyttet til deres deltakelse i vennefamilie ordningen, og samtidig deres erfaringer og perspektiver på rundt det de har fått ut av å være med i frivillig ordningen. For å innhente denne kunnskapen mente jeg at strukturert intervju ville være best egnet for å innhente data, samtidig som intervju også er den vanligste innsamlingsstrategien innen fenomenologisk metode (Postholm, 2005).

2.3 Rekruttering av informanter

Dalen (2004) beskriver valg av informanter som et særlig viktig tema innen kvalitativ forskning. Antallet informanter kan ikke være for stort da datainnsamling og databearbeiding er en tidkrevende prosess, samtidig som intervjumaterialet må gi tilstrekkelig grunnlag for analyse. Hvor mange informanter som trengs, avhenger av forskningens formål, samtidig som det råder ulike meninger om hvor mange personer som bør intervjues (Postholm, 2005).

For masterprosjektet mitt ønsket jeg å rekruttere enslige mindreårige flyktninger i alderen mellom 16-21 som enten deltar eller har deltatt i Røde Kors sin vennefamilie- ordning. I denne forbindelsen tok jeg kontakt med Røde Kors og skapte meg en god relasjon med koordinatoren. Koordinatoren i Røde Kors sin vennefamilie- ordning har stort sett hjulpet meg med rekruttering av relevante informanter til prosjektet, men jeg fikk også kontakte noen av dem gjennom bekjente. Informantene mine fikk lese informasjonsskriv (vedlegg, s. 57), som ble tilsendt på forhånd for at de kunne få litt innblikk i hvem jeg er, hva oppgaven min handler om og hvorfor de er invitert som relevante informanter. Deretter fikk de muligheten til å velge om å delta eller ikke delta i intervjuene. Til sammen ble det tilsendt forespørsel på epost og melding til tolv ungdommer med spørsmålet om de ønsket å delta på intervju om vennefamilien. Utfra disse tolv, var det sju ungdommer som ga meg positive respons, og jeg var kjempe glad at de ønsket å komme på intervjuene.

Noen av informantene jeg tok kontakt med synes også at temaet i prosjektet hørtes veldig spennende ut, men sa at de ikke hadde mulighet på å komme på intervju av ulike årsaker. Datainnsamlingen krevde tid og tålmodighet. Det var ikke lett å få avtale å gjennomføre intervjuer med de aktuelle informantene som ble valgt til prosjektet. Ungdommene går på skole og noen av dem jobber litt ved siden av. Av den grunnen var det mye fram og tilbake å finne riktig tid som passer for oss begge. Det var også noen som avlyste et par ganger etter at vi hadde avtalt dato og klokkeslett. For å kunne avtale tid til intervju valgte jeg og ringe alle informantene på telefonen. Jeg sørget først og fremst å gi dem fleksibiliteten til å velge dag og tid som passer best for dem slik at vi unngår å kansellere intervjuet om de skulle ombestemme seg og si at de var opptatt med noe annet. Til slutt ble det gjennomført sju intervjuer, og alle intervjuene tok sted på min gamle arbeidsplass i et fint og stille rom hvor informantene fikk servert kaffe og kjeks. Før gjennomføring av intervjuet hadde jeg på forhånd forberedt intervjuguide (vedlegg s.55).

2.4 Introduksjon til informantene

Informantene mine er enslige mindreårige flyktning ungdommer som er mellom alderen 17-22 år. De er flyktningeungdommer fra forskjellige land og har bodd i Norge mellom 2 -6 år. Informantene består av seks gutter og ei jente, dette fordi de fleste deltakerne i vennefamilie ordning er stort sett gutter. Noen av ungdommene går på ungdomsskole, mens andre går på videregående skole. Noen av de felles forventningene de har fra å være med i vennefamilieordningen, er at gjennom relasjonen skapt med familien, ønsker de om å lære seg norsk og samtidig utvide sin kunnskap om det norske samfunnet. Ungdommene jobber hardt for å best mulig integrere seg i samfunnet og har et felles mål om å kunne eventuelt være selvstendige. I neste delen skal dere bli kjent med hver og enkel av dem og blant annet høre om; hva som var grunnen til at de valgte å være med i Røde Kors sin vennefamilie- ordning, og hvordan de kom i kontakt med familiene. Introduksjonen til informantene er fremstilt i en alfabetisk rekkefølge.

2.4 1 Mine relevante informanter

Informant 1: Abdul

Abdul er en 20 åring flyktning ungdom fra Afghanistan. I hjemlandet bodde han sammen med mor og søster i en liten landsby hvor han fikk muligheten til å gå på skolen i tre år. Da han ble 15 år bestemte han seg for å forlate hjemlandet og flykte til Europa med et håp om å skape en bedre fremtid. Han gjorde en lang reise fra Afghanistan til Tyrkia, deretter til Italia og flere andre land før han endelig kom til Norge som enslig mindreårig flyktninge- ungdom i slutten av 2016.

Abdul sier at integreringsprosessen i det norske samfunnet har ikke vært så enkelt. Migrasjons historien hans har hatt påvirkning i hans personlige holdninger. Han har opplevd mange traumatiske hendelser på flukt og nå prøver han å finne sin ro. I refleksjoner rundt hans personlige holdninger sier han, «Jeg var mer sosial og utadvendt i hjemlandet enn jeg er nå i Norge. Etter mine vanskelige opplevelser på flukt, har jeg blitt mer tilbakeholdende og forsiktig med å stole andre.» Abdul beskriver at han er sjenert og reservert, men samtidig ønsker å skape en god relasjon med andre mennesker i Norge. Av den grunn var vennefamilien en aktuell mulighet for Abdul for å bli kjent med nordmenn og utvide sitt nettverk.

Abdul kom i kontakt med vennefamilien gjennom Røde Kors i 2020, midt under koronapandemien. Akkurat som alle ungdommer med flyktning bakgrunn, måtte han stå på en venteliste før han endelig fikk møte familien. Abdul forteller at han ikke hadde noen spesielle ønsker til eller forventninger om hva slags familie han ønsket å få. Han var bare gira på å sosialisere med andre og lære mer norsk og lære om det norske samfunnet. Informanten forteller hvor glad han er for å ha valgt å være med i vennefamilie ordningen. «Jeg har lært mye fra min vennefamilie. Både når det gjelder bruk av norsken i praksis, lære om den norske

kulturen og norske verdier», sier informanten. Til slutt råder Abdul flere enslige ungdommer til å være med i vennefamilien for å skape en fin mulig å integrere bedre i samfunnet.

Informant 2: Ali

Ali er en 19 åring ungdom fra Afghanistan. Han kom til Norge alene i 2016 da han var 15 år. Ali brukte nesten seks år på flukten. Informanten beskriver reisen til Norge som en kjempetung reise og forteller hvordan barndommen hans for det meste besto i å være på flukt. «Å ha vært et flyktningbarn er en del av min identitet, som jeg føler en slags tilhørighet til.» sier informanten ettersom han har bodd i flere andre land før han endelig kom til Norge som enslig mindreårig flyktning ungdom i 2016.

Det var ikke bare migrasjon historien til Ali som var vanskelig, han opplevde også en tøff situasjon de første årene han bodde i Norge. Ali fikk avslag på sine dokumentasjonspapirer om å få oppholdstillatelse. Dette førte til at han ikke kunne konsentrere seg om hverdagslige aktiviteter. Han forteller om den vanskelige ventetiden han opplevde mens han ikke visste om han skulle få lov å bli i Norge eller returneres tilbake til landet han flyktet fra. Heldigvis forteller informanten at han endelig fikk positiv svar fra UDI og klarer å mestre hverdagen hans med en bedre selvfølelse. Akkurat nå bor Ali i en bofellesskapsbolig sammen med andre ungdommer i samme situasjon. Han går også på ungdomsskole hvor han lærer norsk og andre fag.

Ali kom i kontakt med vennefamilien gjennom relasjonen han tidligere hadde etablert med Røde Kors, hvor han bruker å være med på tur og andre aktiviteter. Informanten forteller at han ikke hadde kjente noen da han først flyttet til byen han bor i. «Jeg var alltid alene. Jeg følte meg ofte ensom og deprimert. Jeg ønsket å bli kjent med andre for å komme ut av denne følelsen» sier informanten. Han tenkte derfor at det å ha en vennefamilie kunne bety noe verdifull. Informanten forteller at han hadde positive forventninger i relasjonen med vennefamilien og så det som en fin mulighet til å bli kjent med en norsk familie og lære mer om det norske samfunnet.

Informant 3: Bakir

Bakir er opprinnelig fra Afghanistan og er 20 år gammel. Han flyktet fra Afghanistan da han var 15 år sammen med noen venner. De reiste blant annet; gjennom Iran og Tyrkia for å komme til Norge. Bakir mener at han var heldig og brukte kun noen få måneder på flukt, mens andre han kjenner har vært på flukt i flere år. Han hevder at «selv om reisen til Norge ikke tok fryktelig lang tid, så var det fortsatt vanskelig. Det var vanskelig å forlate familien i en ung alder. Ikke minst var det en tid under flukten hvor jeg måtte gjemme meg i skogen, sultet og var tørst i flere dager».

Etter at Bakir kom til Norge som enslig mindreårig ungdom, måtte han bosettes midlertidig i et asylmottak hvor han skulle vente på å få svar om oppholdstillatelse. Dessverre forteller

informanten at situasjonen ikke gikk som han tenkte. Han fikk avslag fra UDI og måtte vente i mottaket noen år før han endelig fikk et positivt svar. «Det var en kjempe vanskelig tid for meg. Jeg er vanligvis flink på skolen, men etter å ha fått avslag fra myndigheten, mistet jeg konsentrasjonen min på skolen. Jeg var ikke motivert til å lære norsk eller gjøre andre aktivitet», sier informanten. Heldigvis etter noen år fikk Bakir endelig et positivt svar om å få bli i Norge og alt ordnet seg til slutt.

Måten Bakir snakker om denne situasjon viser hvor lettet han var alt snudde seg for det beste. Akkurat nå går han i første året på videregående skole og bor sammen med andre enslige ungdommer i bofelleskap. I forbindelse med relasjonen til vennefamilien sier informanten «jeg ble ringt av noen fra Røde Kors og fikk spørsmål om jeg ønsker en vennefamilie. Jeg visste ikke i begynnelsen hva det betydde, men koordinatoren på Røde Kors forklarte meg godt hva det gikk ut på. Jeg syntes at det kunne være noe bra for meg og bestemte meg for å delta.» Bakir forteller også litt om forventningene han hadde fra vennefamilien. Nemlig i sammenheng med å få hjelp på hverdagslige ting som å lære mer norsk, gjøre lekser og kanskje også hjelp med øvelseskjøring.

Informant 4: Daniel

Daniel er en 21 år gammel ungdom fra Eritrea. Han forteller om den vanskelige reisen på flukt fra sitt hjemland til Norge. «Jeg måtte flykte fra Eritrea helt alene og det var en kjempe tøff reise å komme til Norge, for å si det mildt. Jeg var nesten 14 år da jeg begynte reisen min, og brukte nesten to år for å komme til Norge. Før jeg kom til Norge bodde jeg i Etiopia og Libya. «Livet som flyktning var veldig vanskelig, spesielt i Libya», sier informanten. Selv om informanten har vært gjennom vanskelige perioder virker det som han funnet sitt trygge sted, og sier selv at han er glad for å endelig kunne bosette seg i Norge og planlegge fremtiden.

Daniel var bare 16 år gammel da han kom til Norge. Informanten forteller «det er stor kulturforskjell mellom Eritrea og Norge, men jeg tar det steg for steg. Jeg prøver mitt beste på å være godt integrert i samfunnet.» Daniel mener at det er kjempe viktig å lære seg norsk for å kunne studere videre og eventuelt skaffe seg en bra jobb i Norge. Akkurat nå går han på skole og jobber litt ved siden av. Daniel forteller at han kom i kontakt med vennefamilien gjennom Røde Kors. Etter at han fikk informasjon om hva tanken bak vennefamilie ordning var, støttet han ideen og bestemte seg for å være med. «Det virket som en fin mulighet for meg å lære mer om nordmenn, norske verdier, å skape følelsen av tilhørighet og ikke minst praktisere norsken min med», sier informanten smilende.

Informant 5: Halima

Halima er en 18 åring jente fra Etiopia. Hun kom til Norge sammen med sine yngre søsken i slutten av 2017 og har bodd i Norge i fire år. Halima forteller hvor vanskelig veien til Norge var. «Før vi kom til Norge bodde jeg og søsknene mine i Egypt. Livet var ikke lett, men heldigvis fikk vi muligheten om å komme til Norge gjennom FN» forteller informanten.

Hun beskriver også hvor vanskelig valg det var å forlate foreldrene i en ganske ung alder for å kunne skape en lysere fremtid. «Det var kjempe utfordrende, men situasjonen måtte bare være slik på grunn av mange kompliserte årsaker. Heldigvis var jeg ikke alene for å oppleve alt jeg gikk gjennom. Jeg var glad for å ha søsknene mine sammen med meg», sier Halima.

Akkurat nå bor hun i et bofelleskap bolig sammen med flere andre ungdommer. Hun går på en videregående skole og jobber hardt for å lære seg norsk. Halima er ambisiøs og har store drømmer for fremtiden. Hun forteller at hun ønsker å integrere seg i det norske samfunnet gjennom å lære seg norskspråk og samtidig utvide nettverket sitt. Derfor var det grunnleggende for henne å ta valget for å være med vennefamilie-ordningen som hun fikk kunnskap om gjennom Røde Kors.

Informant 6: Isak

Isak er en 22 år gammel gutt fra Etiopia. Han kom til Norge for tre og et halvt år siden sammen med hans tre søstre. Før han kom til Norge bodde han i Egypt sammen med søstrene. Han beskriver livet i Egypt som en vanskelig opplevelse i livet hans. Heldigvis var reisen til Norge ikke så ille ettersom han slapp å flykte til andre land og i stedet tok direkte fly til Norge. Da han først kom til Norge bodde han sammen med søsknene hans, men nå forteller informanten at han bor alene i bofelleskap med andre enslige ungdommer. «Det var mye utfordringer med å komme til et nytt land å prøve å tilpasse seg i. Jeg kjente ingen som bodde i Norge og alt var nytt for meg», forteller informanten. I følge informanten var det mye ting som var forvirrende i starten og det tok tid å venne seg til livet i Norge. Han forteller også at det var kjempe vanskelig å få seg norske venner.

Akkurat nå går Isak på første året i videregående skole hvor han lærer seg norsk og andre fag. I forbindelse med relasjonen til vennefamilien forteller informanten at han kom i kontakt med familien gjennom turgruppa i Røde Kors. «Det var Røde Kors som ga meg opplysninger om hva vennefamilie ordning gikk ut på. Jeg hadde ingen informasjon om vennefamilien på forhånd», sier han. Isak forteller at han ønsket å være med ordningen fordi han så det som en mulighet til å engasjere seg mer i ulike aktiviteter med en norsk familie, samtidig som man lærer norsk, skape seg en følelse av tilhørighet og lære mer om den norske kulturen. Informanten har vært med vennefamilie ordningen i over to år, og har troen på at vennskapet kommer til å vare mye lengre.

Informant 7: Nahom

Nahom er en 21 år gammel ungdom fra Eritrea. Han flyktet fra Eritrea alene da han var 16 år gammel. Informanten forteller at han har hatt en vanskelig reise med flere år på flukt før han endelig kom til Norge. Migrasjonsreisen begynte først fra hjemlandet hans Eritrea til Etiopia, deretter til Sudan og Italia og endelig til Norge. Nahom hadde mye forventninger til hvordan livet skulle være i Norge. Han forteller at «livet i Norge var ikke så enkelt som jeg hadde forestilt. Jeg tenkte at jeg kunne integrere meg fort og finne jobb så fort jeg blir bosatt i en

kommune, men det gikk selvfølgelig ikke som jeg tenkte». Måten informanten snakker om forventningene hans forteller om den tankegangen mange enslige har på hvordan integreringsprosessen skal foregå når de først har kommet til Norge.

Akkurat nå går Nahom på skole for å lære norsk, samtidig som han går på arbeidspraksis i en bedrift minst en dag i uka. Informanten har ønske om å integrere seg fort i samfunnet og finne en bra jobb hvor han tjener godt slik at han støtter familien sin i Eritrea. Nahom savner familien sin veldig mye og tenker ofte på dem. Han hadde ønske om å bli kjent med andre for å utvide nettverket sitt og unngå følelsen av ensomhet. Midt i denne perioden fikk han høre om vennefamilie ordningen gjennom Røde Kors. «Jeg bruker å være på Røde Kors sitt lokale i byen jeg bor i for å få hjelp med norsken min, leksene jeg får og samtidig bli kjent med andre ungdommer som kommer dit. Det er et koselig sted å være på. En dag fikk jeg høre om vennefamilie- ordningen fra en som jobber på Røde Kors. Jeg syntes at det hørtes spennende ut, og ønsket gjerne å være med», forteller han videre. Måten Nahom foreller om dette viser også at han manglet følelsen av tilhørighet og ønsket å ha noen han kaller familie. Vennefamilien i denne sammenheng visste seg for å være en ganske relevant mulighet for Nahom.

2.5 Innsamling av datamaterialet

Før gjennomføring av selve intervjuene lagde jeg en intervjuguide som er en plan som viser over hvilke spørsmål som skal stilles i intervjuene man har tenkt å gjennomføre. Den gir god struktur på intervjuet, og sikrer at man får data som best mulig svarer på problemstillingen i prosjektet man jobber med. Da jeg lagde intervjuguiden min tok jeg utgangspunkt i målet for intervjuet. Jeg reflekterte blant annet, over hva jeg ønsket å finne ut av informantene mine og hva min overordnede problemstilling i forskningen min blir. Det var et viktig utgangspunkt for meg å tilpasse spørsmålene til det overordnede målet og samtidig stille åpne og nøytrale spørsmål som ikke leder intervjuobjektet. Jeg begynte intervjuene med enkle spørsmål som «kunne du fortelle meg litt om deg selv?» der informantene kunne fritt dele litt om hvem de er, hvor de kommer fra, osv. Det var viktig for meg at informantene mine føler seg trygge og samtidig forstå formålet med intervjuene før vi kommer i gang. Et annet tema som ble tatt opp senere i intervjuguiden var for eksempel; hva som var motivasjonen for at ungdommene bestemte seg for å være med vennefamilie- ordningen. Her fikk de utdype om akkurat hvilke begrunnelser og tanker de hadde i begynnelsen da de fikk lære om hva vennefamilie- ordningen gikk ut på.

Som det ble nevnt tidligere, alle intervjuene jeg gjennomførte ble ferdigstilt på min gamle arbeidsplass hvor jeg hadde forhåndsbestilt et stille rom med tilgang til varmedrikker og kjeks for at mine informanter blir tatt i gode hender. Det finnes et stille rom i bygget hvor man ikke hører noe lyd fra elever og ansatte på arbeidsplassen. Jeg tenkte at det kunne være aktuelt å gjennomføre intervjuene i dette rommet og det situasjonen gikk akkurat som planlagt. Det er veldig viktig å skape et trygt og koselig miljø når man skal ha slike intervjuer. Det har mye å si med tanke på hvordan informantene føler seg når de sitter i rommet mens de deler sine erfaringer og hvordan de blir tatt imot av forskeren.

Under gjennomføring av intervjuene brukte jeg lydopptak og informerte mine informanter om dette før vi kom i gang med intervjuene. De fikk også beskjed om at lydopptakene skulle slettes etter forskingen har blitt fullført. Alle spørsmålene jeg hadde forberedt var nyttige og ble godt brukt. Jeg ble mer oppmerksom på at jeg trenger å skrive mer om forventningene til ungdommene fra familiene som velger å være vennefamilier. Mange av informantene nevnte enkelte faktorer de ønsket vennefamiliene hadde (på forhånd) visst om eller tatt hensyn på- og dette skal jeg reflektere mer på videre i oppgaven.

Informantene mine er opprinnelig fra Afghanistan, Eritrea og Etiopia. De har som nevnt ovenfor, ikke bodd i Norge veldig lenge og snakker derfor ikke bra norsk. De befinner seg i den første fasen hvor man prøver å lære seg et nytt språk som man samtidig også prøver å integrere seg i et nytt samfunn. Før vi begynte med intervjuene stilte jeg informantene mine fra Eritrea og Etiopia spørsmålet om de ønsket å bli intervjuet på norsk eller på sitt eget morsmål (tigrinja eller amharisk), som er to forskjellige språk jeg behersker. Noen av informantene svarte at de foretrekker å bli intervjuet på sitt morsmål enn på norsk. Dette var helt greit for min del fordi jeg hadde et ønske om at de kunne føle seg forstått og trygge nok til å kunne uttrykke følelsene sine på et språk de behersker best. Under gjennomføring av hele intervjuprosessen brukte jeg da tre språk under gjennomføring av intervjuene- norsk, amharisk og tigrinja.

Alle informantene snakket åpent om deres erfaringer og opplevelser rundt hvordan det er å være i vennefamilie ordningen. Med tanke på at vi ikke har store alders forskjell (meg som intervjuer og de som informanter) var det ganske enkelt både for meg og for dem å gjennomføre intervjuene. Jeg har lagt merke til at de kunne relatere til meg lett på tvers av ulike faktorer, bla. kulturelle forhold, personlige erfaringer og alder. Noen av dem kjente jeg også fra før gjennom jobben min på Voksenopplæringsstret i Trondheim, så dette gjorde kommunikasjonen også lettere. Generelt sett hadde jeg gode dynamikk med alle sammen og var glad at informantene visste mye åpenhet til å snakke om tematikkene vi hadde tatt opp.

2.6 Transkripsjon av datamateriale

Å transkribere betyr å skifte fra en form til en annen, å transformere (Kvale og Brinkmann, 2009). I denne sammenheng er det oversettelse fra talespråk til skriftspråk. Intervjuene blir strukturert slik at de er bedre egnet til videre analyse, det er lettere å få oversikt og struktureringen i seg selv er starten på analysen (Kvale og Brinkmann, 2009). Jeg transkriberte noen av intervjuene rett etter intervju gjennomføringsperioden. Dette for å ha god tid til transkribering og bearbeiding av dette intervjuet. Jeg lærte mye av den prosessen om hvordan jeg som intervjuer kunne styre samtalen ved mine oppfølgingsspørsmål, stoppe opp og hente oss inn hvis samtalen gikk for langt utover tema. Siden jeg benytter fenomenologisk tilnærming, valgte jeg å transkribere ord for ord for på den måten å holde transkripsjonen så virkelighetsnært uttalelsene som mulig. Dette bidrar også til å øke transkripsjonenes pålitelighet (Kvale og Brinkmann, 2009).

2.7 Dataanalyse

Arbeidet med analysen er ikke en avgrenset del av forskningsprosessen. Den vil være et kontinuerlig arbeid som starter når forskeren inntreer i forskningsfeltet, og først avsluttes når avhandlingen er ferdigstilt (Dalen, 2004). Datainnsamling og dataanalyse er gjentatte og dynamiske prosesser, og det er mange ulike måter å tilnærme seg datamaterialet på. Analysen er en prosess som skal gi ytringene teoritilknytning, noe som skjer ved at forskeren tolker ytringene og setter dem inn i en teoretisk sammenheng (Dalen, 2004). I følge (Thagaard, 2018), innebærer analyseprosessen både en sammenfatning av dataene og en utvidelse av funnene når forskeren knytter refleksjoner over dataenes meningsinnhold til valgt tema.

Å analysere betyr at man bruker den innsamlede empirien til å diskutere hvordan problemstillingen kan besvares. I fokus for analysen står sammenhengen mellom problemstilling og empiri. Dette er et tolkningsarbeid, forskeren forsøker å forstå hva empirien betyr for de spørsmålene som hun har stilt (Andersen, 2008). Empiri bygger på vitenskapelige undersøkelser av virkeligheten, iakttagelser og eksperimenter og derav de erfaringer som er gjort, framfor på i forvegen oppstilte teorier eller filosofiske resonnement. Empiriske data er data som er produsert ved et eksperiment eller ved observasjon. (Johannessen, Rafoss og Rasmussen, 2020). Det er mulig å la seg inspirere av ulike analytiske tilnærminger for å finne ut hvilken måte som er best egnet ut fra sitt unike datamateriale (Postholm, 2005).

Da min forskning bygger på en kvalitativ metode, benyttet jeg analysestrategier som ivaretok dette- jeg har latt meg inspirere av analysemåten *tematisk analyse*. Et av temaene som kommer tydelig frem i det empiriske materialet mitt er hva enslige mindreårige flyktning ungdommene får ut av det å være i vennefamilie-ordningen. Dette temaet er ganske sentralt i prosjektet mitt fordi mye av det jeg skriver om og har lyst til å få frem i dette masterprosjektet dreier seg om hvilke erfaringer og opplevelser enslige mindreårige deltakere i vennefamilie ordningen tar med seg fra ordningen. Med en fleksibel intervjuguide jeg hadde forberedt på forhånd, fikk jeg muligheten til å stille opp oppfølgings spørsmål når jeg merket at det trengs.

Fenomenologiske begrepet *epoche* brukes om prosessen hvor man forsøker å sette sin forforståelse til side, og betrakte fenomenet med et mest mulig åpent sinn (Moustakas, 1994). Denne epoche innstillingen var viktig å ha for ikke la datamaterialet bli farget av mine antagelser og forforståelse, og det krevde et bevisst og reflektert forhold til mine erfaringer på en side og datamaterialet på en annen side. Med tanke på at jeg kunne lett relatere meg til informantene mine på tvers av begrunnelsene nevnt tidligere i min personlige motivasjon, hadde jeg denne innstillingen med meg gjennom hele analyseprosessen.

2.8 Etiske vurderinger

Personvern er et av de viktigste utgangspunktene man bør ta hensyn til på når man skriver en masteroppgave. Derfor ble var prosjektet meldt til og ble godkjent av personvernombudet for forskning (Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste- NSD). Det var viktig for meg å kunne ta hensyn til mine informanter og skal kun kunne velge informasjon de har lyst til å dele

offentlig og holde resten av opplysningene anonymt. Dette synes jeg er nødvendig å være nøye på når man gjør et forskningsprosjekt gjennom kvalitative intervjuer. Å vise troverdighet og forståelse skaper en sterk relasjon mellom forsker og informanter. Taushetsplikt er også i denne sammenhengen et viktig grunnlag å ta i betraktning.

I de etiske vurderingene vedrørende intervjuene, må man ta vurderinger både med tanke på selve intervjusettingen, men også virkningene av forskning som springer ut fra intervjuproduisert kunnskap (Kvale og Brinkmann, 2015). Derfor var det viktig å utarbeide et grundig informasjonsskriv slik at informanten forstod hva han takket ja til. Likevel vil det være vanskelig å kunne forsikre seg helt om dette på forhånd, i tillegg til at i et semistrukturert intervju vil mange av spørsmålene bli til underveis. Andre ting som har vært aktuelt i denne prosessen inkluderer, signering av et samtykkeskjema for å sikre bruk av riktige opplysninger. Dette ble gjennomført under intervjuene. Som forsker besitter man makt i en asymmetrisk relasjon med informanten. Forskeren er den som bestemmer temaet, hvilke av informantens utsagn som skal rapporteres og hvordan det skal fortolkes (Kvale og Brinkmann, 2015).

Deretter var jeg klar til å komme i gang med gjennomføring av intervjuene med ferdig skrevet intervjuguide og infoskriv som ble tilsendt på e-post til koordinatoren på Røde Kors sin vennefamilie ordning og informantene på forhånd. Informasjonsskriv ble på forhånd tilsendt til informantene på e-post slik at de kunne lese gjennom hva prosjektet handler om litt hvem jeg er som forsker, hva jeg ønsker å formidle med prosjektet og ikke minst hvorfor jeg tenker de kan være relevante deltakere i forskningen min. Jeg tenkte at det stiller store krav til meg som intervjuer knyttet til fortrolighet og trygghet i en intervjusituasjon, samtidig å kunne skape tillit gjennom å behandle informasjonen de gav med diskresjon som ivaretar konfidensialiteten. Før vi startet intervjuet informerte jeg informantene også om hensikten med forskningen og hvilke rettigheter de har som frivillige informanter.

2.9 utfordringer

Kroppsspråk, stemning og lignende kan være utfordrende å gjenskape i et transkribert intervju. Kvale og Brinkmann (2015), skriver at intervjusettingen i noen tilfeller kan føre til kvasiterapeutiske relasjoner. Dette skyldes i stor grad den oppmerksomme lyttingen som forskningsintervjueren gjerne utøver i intervjuet og de personlige temaene man kommer inn på, gir en stemning som kan ligne den man finner i det terapeutiske rom uten at forskningsintervjueren nødvendigvis er utdannet til det. Et annet etisk dilemma jeg stod overfor under gjennomføring av intervju var et intervju med en av informantene. Jeg opplevde at informanten hadde store utfordringer med å tilpasse seg livet i Norge og virket svært ensom. Jeg følte meg hjelpeløs og ble usikker på om denne informanten hadde personer rundt seg som hen kunne støtte seg på. Det utfordret min moralske integritet og empati, samtidig som jeg hadde fått tilgang til denne kunnskapen fordi informanten hadde tillit til at det hen sa ikke kom videre uten at hen forble anonym.

2.10 Forskerens posisjon

Postholm (2008), påpeker at forskeren er det viktigste instrumentet i kvalitativ forskning. Hun hevder at dette instrumentet må beskrives, og utdyper at forskeren bør synliggjøre sitt paradigmatisk utgangspunkt og sin subjektivitet overfor leseren. Forskerens posisjon i forhold til det empiriske feltet som skal studeres kan ha mye påvirkning både erfarings basert, personlige bakgrunn og i forståelsesteori. Dette kan gi ulike virkninger på dataproduksjonen og innsikten den gir. Redegjørelsen av disse aspektene i forbindelse med forskingen jeg jobber med skal jeg i den delen av prosjektet beskrive grundig.

Interaksjonen mellom forskeren og intervjupersonen preges av begge parter subjektive trekk. (Thagaard, 2018: 104). Vi har imidlertid ikke klare kriterier for å vurdere betydningen av subjektive forhold. Ved kvalitative studier er nærhet til feltet en viktig forutsetning, samtidig som det er nødvendig med en refleksiv holdning hos forskeren for å kunne gi de empiriske dataene en analytisk fortolkning (Marshall og Rossman, 2006). I dette tilfellet ligger det klare forventninger om at forskeren skal være bevisst og kritisk vurdere de etiske og vitenskapelige utfordringer ved ulike forskerroller (Marshall og Rossman, 2006).

Min posisjon relatert til personlige erfaringer er å være innsider i det jeg forsker på og en av utfordringene med å skrive dette masterprosjektet har vært å sette min forståelse til side. Jeg kan i noen grad relatere meg til det jeg skriver om, og av den grunn ligger forskningen nært for meg. I likhet med informantene mine, måtte jeg også forlate hjemlandet mitt i en ung alder og integrere meg i et helt nytt og annerledes samfunn enn det jeg kjenner meg til. Dermed har jeg forståelsen av hvordan det er å integrere seg i et samfunn og leve mellom to eller flere kulturer. I tillegg til det kan jeg også relatere meg i forbindelse med hvor utfordrende det er å lære seg det norske språket og bruke det både i praksis og i teori.

Malterud (2012), beskriver at forskere som selv har tilhørighet i en marginalisert gruppe kan stille med fordeler angående kunnskap når det gjelder både språkbruk, tillit og indre forståelse av feltet. Samtidig understreker hun at dette er noe man skal være klar over da slik kunnskap kan overskygges av feltblindhet, i den forstand at man overvurderer graden av felleskap eller mister den refleksive avstanden som er nødvendig for å gjøre en kritisk vurdering av det som blir sagt. Det er altså viktig og likevel å være objektiv, og ha en viss distanse til intervjupersonene som en forholder seg til- dette skal jeg komme tilbake til. Olsen (2018:159), legger vekt på at vi reflekterer over hvordan både forskerens og intervjupersonens personlige egenskaper preger intervjusituasjonen. Her menes det både personlige erfaringer, bakgrunn og personligheten har mye å si i intervjusituasjonen.

Som forsker har jeg som nevnt mye tilknytting til informantene mine og kan lett relatere meg til de ulike utfordringene de opplever på tvers av forskjellige samfunnsfaktorer som kultur, språk og normer. Det var derfor utfordrende å sette til side mine egne følelser knyttet til både teorien og informantenes egne opplevelser og følelser rundt teamet. Informantene mine og jeg har ikke så mye aldersforskjell, og dette gjør forskningen mye enklere for min del. Likhet eller forskjeller i alder mellom intervjuer og intervjupersoner har betydning for hvordan vi skaper kontakt med personene vi intervjuer. (Thagaard, 2018:105). Jeg kan være fleksibel og

kan lett forstå deres tankemåter og kan på den måten få dem til å dele mer om deres erfaringer.

For meg var det også viktig å skape en følelse av trygghet under samtalene med informantene når de er i intervjurommet og sørget for å gi dem denne følelsen. Betydningen av å etablere en god tillitsfull atmosfære i intervjusituasjonen kan ikke overvurderes. Hvis vi ikke lykkes med dette, får intervjuet en dårlig kvalitet (Thagaard 2018:105). Videre hevder (Thagaard, 2018:105), at når vi etablerer en tillitvekkende intervjusituasjon er det viktig at vi unngår å skape avstand til intervjupersonen. Sosial avstand mellom forsker og intervjuperson kan føre til at intervjupersonen blir skeptisk til det forskeren representerer. Samtale er grunnleggende og kanskje den mest gyldige formen for kunnskapsutvikling vi kjenner til. I den forbindelsen var intervjuprosessen en veldig viktig del av forskningsmetoden min.

Ettersom dette er en kvalitativ studie har det vært viktig for meg å reflektere kritisk over rollen jeg har som forsker og passe på at jeg ikke gjorde mer eller mindre enn det som var krevet ut av meg- hovedsakelig i intervjuprosessen. Tanken på at jeg har mye tilknytning til mine informanter, spesielt når det gjelder oppfattelsene og samhörighet rundt etnisitet, kulturell bakgrunn og kjønn, kan det sies at jeg som forsker har en «*outsider within*» posisjon. Opprinnelig ble begrepet *outsider within* av (Collins, 1986) for å beskrive afro-amerikanske kvinners utkikkspunkt både i samfunnskontekst og i akademisk arbeid. Objektivitet i å være «*outsider within*» i følge Collins (1986:26), krever både nærhet og avstand, og samtidig; involvering og nøytralitet.

Argumentasjonen ligger på at «*outsider within*» posisjonen gir et verdifullt utgangspunkt for forskning, kunnskapsproduksjon og innsikt. Å være *insider* eller *outsider* handler ikke (bare) om numerisk mindretall, men også hvem som har makt til å definere hvilke kriterier vi vurderer kunnskap utfra, hvilken kunnskap som anses å være relevant, osv. (Collins, 1986:26) Når vi snakker om forskerens posisjon er det mulig å trekke disse trådene for å relatere oss om standpunktet vi utforsker utfra. Collins hevder at det er mulig «å bli *insider*» men samtidig argumentere for at det er nødvendig å utfordre de eksisterende kunnskapsparadigmene. (Collins, 1986:27). I forskningen min innebåret det at jeg som forsker måtte være nøye med å ikke blande meg i det informantene sier eller deler, men heller ha et nøytralt ståsted.

2.11 Analyse strategier

Når man skal skrive en masteroppgave finnes det ulike type analysegrep man kan bruke. Å analysere et empirisk material betyr at man går gjennom den innsamlede informasjonen man har og diskutere hvilke svar på problemstillingen datamaterialet kan gi. Med andre ord vil dette si; tolkning arbeid der forskeren forsøker å forstå hva empirien betyr for de spørsmålene som er stilt (Andersen, 2008). Det handler om å lete i data etter svar på spørsmål man stiller. Kort sagt kan analyse beskrives som en spørsmålsdrevet prosess (Johannessen, Rafoss og Rasmussen, 2018). I den forbindelsen ønsker jeg å belyse mine funn ved å analysere mitt datamateriale fra transkripsjonene av intervjuene med mine informanter. Hensikten ved å gjennomføre denne analysen er ved å ta utgangspunkt på informantenes stemme, det de har

erfart gjennom å være med på vennefamilie- ordningen og ikke minst, det de ønsker å formidle videre.

Ved hjelp av tematisk analyse kan man analysere hendelser, erfaringer, meningsproduksjon, diskurser eller fortellinger, avhengig av hvilket metodologisk og epistemologisk rammeverk man bruker som grunnlag (Braun og Clarke, 2006). Tematisk brukes om noe som vedrører et tema; noe som holder seg til temaet. Det er en analysemetode som brukes for å etterforske, identifisere, og skildre temaet i oppgaven (Braun og Clarke, 2006). Tematisk analyse er en grunnleggende analyseform som ikke er knyttet til et spesifikt teoretisk rammeverk. Analysen tilbyr et systematisk men samtidig en fleksibel og tilgjengelig tilnærming til å analysere kvalitativ data (Braun og Clarke, 2006).

Temaene som kommer frem i en tematisk analyse er tydelig knyttet til dataenhetene og en induktiv tilnærming kan være mest interessant å bruke når det ikke finnes mye teori fra før. Det er altså en kodings- prosess for dataene uten å prøve å passe det inn i en pre-eksisterende teoretisk ramme (Braun og Clarke, 2006). Metodens nevnte fleksibilitet kommer igjen frem når vi snakker om hvordan man måler ulike temaers prevalens i datasettet, da det finnes flere ulike måter å måle prevalens på. For eksempel kan man undersøke om et tema går igjen hos hver enkelt av studiens informanter, eller undersøke hvor mange informanter som snakket om temaet. Metodens fleksibilitet gir med andre ord forskeren flere muligheter når det gjelder å velge temaer og måle prevalens (Braun og Clark, 2006).

Bruken av tematisk analyse i fortolkningsarbeidet ble valgt ettersom det er en velegnet metode for å identifisere, analysere og rapportere mønstre av data og dermed tillater en utkrystallisering av tema på tvers av intervjuene i tråd med de spørsmålene undersøkelsen hadde til hensikt å belyse (Braun og Clarke, 2006). Forfatterne understreker også nødvendigheten av forskerens dømmekraft i forhold til å avgjøre hva et tema er. I denne prosessen handler det om å opprettholde fleksibiliteten, siden strenge regler ikke lønner seg. Jeg synes at tematisk analyse har vært et bra valg i å analysere mine data. Ut fra mine intervjuer med informantene mine har jeg derfor ulike forskningsspørsmål jeg har lyst til å fokusere på å analysere. Mer om dette skriver jeg videre i analysekapitlene. Jeg synes at det er viktig at stemmene til mine informanter kommer frem i analyse delen av forskningen, slik at vi får et bilde av hvem de er og de ulike tanker, opplevelser og erfaringer de har rundt Røde Kors sin vennefamilie- ordning.

3. Teori

I dette kapitlet vil jeg redegjøre for det teoretiske utgangspunktet for oppgaven. Ofte kan det være vanskelig å skille mellom teori og tidligere forskning. Når man skriver oppgave basert i empiri, kan teorien ses på som «verktøy» for å belyse empirien (data) på et annet nivå enn «hverdagsbetraktninger». Det finnes ikke en klar enighet om hvor grensen mellom teori og tidligere forskning går, eller om det er viktig å ha en slik grense (Fekjær, 2019: 72). I følge Johanssen (2019), er dette i masteroppgaven vårt verktøy for å drøfte og forstå det for eksempel informanter sier i intervju i en bredere sammenheng. Johanssen (2019), forteller

videre hva slags teori man anvender seg eller velge ut, er litt avhengig av hvordan man analyserer data. Man kan ha teorier som egner seg til og «plassere» fenomener i ulike kategorier – slike teorier bidrar til å redusere kompleksiteten i data. Man kan også bruke teori som egner seg til å få fram nyanser og kompleksitet i data, på en måte som gjør at vi kan forstå dem som noe «mer» enn hverdagslige betraktninger.

Teori kan brukes som inspirasjon til både «å stille, begrunne, besvare og oppdage spørsmål» (Johannessen, Rafoss og Rasmussen 2018: 22). Forskere bruker teori til å analysere materialet sitt, altså at de med utgangspunkt i eksisterende teori diskuterer hvordan man kan forstå og trekke konklusjoner på bakgrunn av det de har observert, hørt eller lest» (Skilbrei 2019: 50). Etter å ha fått et overblikk over forskningen som er gjort på feltet, har jeg spurt meg hvilke teoretiske perspektiver som kan bidra til å bygge et egnet teoretisk rammeverk for analysen. Formålet med å anvende teoretiske perspektiver er å gi forskeren noen briller å se studien og dataene med. Brillene brukes til å fortolke informantenes allerede fortolkede verden og ordne deres erfaringer (Johannessen, Rafoss og Rasmussen, 2018).

Målet med tematisk analyse er å identifisere viktige temaer som kan besvare problemstillingen og forskningsspørsmålene jeg har valgt. Dette gjorde jeg ved å bli godt kjent med dataene fra intervjuene, for så å kode dem inn i mindre setninger, og deretter skape temaer som kunne klargjøre eller systematisere kunnskapen som jeg kom frem til gjennom min tolkning av intervjuene. I min forskning er det viktig å fremme enslige mindreårige flyktning ungdommenes egne erfaringer, opplevelse og meninger knyttet til ordningen de har deltatt på, og deres erfaringer og perspektiver på vennefamilieordningen i helhet. Bruk av tematisk analyse vil for denne grunnen være kjempe nyttig å tilegne seg til forskningen min. Noen av de meste nevnte og viktigste begrepene i forskningsintervjuene gjennomført med mine relevante informanter fra Røde Kors sin vennefamilie- ordning er begrepene *integrering* og *tilhørighet*. Følgelig er temaet jeg ønsker å undersøke på i denne teoretiske tilnærmingen; forståelsen av disse viktige sosiale faktorer utfra ulike samfunnsperspektiver og sosiologiske tilnærminger.

I neste delen av kapittelet vil jeg redegjøre for de teoretiske perspektivene jeg benytter. Jeg tar for meg som nevnt, teori om integrering og tilhørighet og knytter teoriene til forskningsspørsmålene representert tidligere i innledningskapitlet. Disse to teoretiske perspektivene utfyller hverandre og henger sammen. Jeg kommer til å belyse hvordan begrepene har vært viktige aspekter å ta utgangspunkt på for forskningen min om enslige mindreårige flyktninger ungdommers erfaringer i å delta i vennefamilie- ordningen. Jeg ønsker først å presentere integrering, også skal jeg gå videre til å presentere teorien om tilhørighet.

3.1 Integrering

Det er mange forskere som har skrevet om integrering og hva det innebærer utfra ulike perspektiver. I denne delen skal jeg gi noen eksempler på disse og bruke noen valgte studier som inspirasjon til å skrive teoretiske om begrepet *integrering*. Jeg kommer til å belyse ulike

forståelser av integrering og til slutt skal jeg gjøre rede for hvordan jeg forbinder begrepet med prosjektet mitt.

Integrering er i dagligforståelsen, en betegnelse på innlemmelsen av innvandrere i majoritetssamfunnet (Brochmann, 2017). Integrering brukes ofte om innvandrere, hvor målet er at man sosialt og kulturelt skal bli en del av det rådende samfunnet, og akseptere det nye samfunnets lover og regler. Integrering kan både forstås som prosesser som starter hos det enkelte menneske, men også som noe som spinger ut av systematisk tiltak som ikke fokuserer på hindringer, men istedet søker å finne muligheter. Den klassiske, sosiologiske definisjonen av «*integrasjon*» som prosess innebærer at samfunnsdeltakere blir gjort og gjør seg selv til deler av den sosiale helheten. Ordet integrering stammer fra latin og betyr å «*gjøre hel*».

I følge Brochmann (2019), er integrasjon en prosess som finner sted mellom enkeltmennesker og institusjoner i et samfunn der ulike minoriteter og majoritetssamfunnet, på et eller annet nivå, blir knyttet sammen. Integrasjon er relasjonen mellom minoritet og majoritet hvor det snakkes om deltagelse i samfunnets felles institusjoner, kombinert med at gruppeidentitet og kulturelt særpreg opprettholdes (Eriksen og Sajjad 2015:80). I sosiologisk teori beskrives integrering både som en prosess, og som en samfunnsmessig tilstand. En tilstand av integrering er en tilstand hvor alle deltakerne i et sosialt system inngår i en sluttet helhet (IMDI, 2019). Integrering som prosess beskriver hvordan deltakerne blir gjort eller gjør seg selv til deler av denne helheten (Østerberg, 1977: 22-23). Helheten kan være omfattende eller mangelfull, og derfor kan vi også snakke om eller vurdere, graden av integrering. Penninx (2005: 137), baserer seg også på sosiologisk teori og teoretikere som Elias & Scotson (1965) i sin definisjon av integrering som «*prosessen å bli en akseptert del av samfunnet*».

Med økt tilstrømming av innvandrere i Norge, har integrering blitt et stort politikkområde som mange er opptatt av, og integrering av personer med innvandrerbakgrunn har blitt et politisk mål. Brochmann (2017), beskriver integrering som en forutsetning for velferdsstaten. Hun påpeker at motsatsen til integrering vil være samfunnsmessig oppløsning og marginalisering, som ikke bare er en risiko for individet, men også for samfunnet. Bevaring av velferdsstaten er også det overordnede målet for norsk integreringspolitikk (IMDI, 2019: 9).

I følge IMDI sitt prosjekt «*Hvordan måle integrering? Forslag til et helhetlig indikatorsett for måling av integrering i Norge*» (2019), handler integrering om hva som skjer når mennesker med ulike bakgrunner, oppvekstvilkår, og referanserammer skal fungere sammen i et felles samfunn. Forskningsrapporten fremhever at god integrering er viktig for at den enkelte kan leve et godt liv, og det er viktig for det norske samfunnet (IMDI, 2019:9). Integrering går ut på å inkludere og å bli inkludert. For at mennesker skal kunne leve sammen i fellesskap og fred, er det viktig med tilslutning til noen sentrale felles regelverk, prosedyrer, og samfunnsverdier (IMDI, 2019).

I boka «*Den felleskulturelle skolen*», skriver Hauge (2014) at integrering som tilpasningsstrategi i Norge ble eksplisitt uttrykt i St.meld. nr.74 (KAD 1979-80). Det innebærer nye føringer som blant annet at minoritetsspråklige ikke skulle måtte gi avkall på egen kultur for å ta del i majoritetssamfunnet (Hauge, 2014:263). Hun refererer til kultursosiologien Schierup (1998) sin definisjon av integrering som «*den prosess,*

hvorigjennom migranter blir en del av eller 'integreres' i en ny samfunnsmessig helhet, en ny samfunnsstruktur» (ibid.). Denne definisjonen synliggjør at det skapes noe nytt i koalisjonen mellom majoritet og minoritet. Begge parter må derfor endres for å skape det nye samfunnet (Hauge, 2014:265).

Det finnes veldig mye data på integreringsfeltet, men vi mangler langt på vei en enhetlig forståelse av hva dataene forteller oss. Mangel på en omforent definisjon av hva integrering – og hva vellykket integrering er – kombinert med en stor datarikdom, kan føre til en opplevelse av at vi «druknar» i tallene. Scott (2012: 169), påpeker at utvikling av indikatorer i slike sammenhenger kan fungere som en viktig prosess, hvor vi kan diskutere, lytte, tenke, og lære, for å få en klarere forståelse av hva vi verdsetter, og hvordan vi ønsker å måle dette. Fleurbaey og Blanchet (2013:238) påpeker at: «Etter hvert som statistikkmengden øker, blir fugleperspektivet stadig viktigere».

I boka «Fortellinger om integrering i norske lokalsamfunn» (Gullikstad, Kristensen og Sætermo, 2021) skriver forfatterne at begrepet integrering og de måter det brukes på, handler mye om hva det vil si å være «norsk», hvor grenser for norskhet kan eller skal gå og hva som skal til for å kunne bli forstått som norsk (nok). I kronikken skrevet av forfatterne i mai 2021, beskriver de hvor utfordrende det kan være for forskere som jobber med spørsmål knyttet til integrering, med tanke på at begrepet fylles med så ulikt innhold (Gullikstad, Kristensen og Sætermo, 2021). Mange forskere har derfor tatt til orde for å avvise begrepet. Vi ser det imidlertid som en fordel at begrepet kan forstås på ulike måter og endre meningsinnhold over tid og mellom situasjoner. (Gullikstad, Kristensen og Sætermo, 2021).

3.1 1 Hverdagsintegrering

Begrepet *hverdagsintegrering* peker mot en forståelse som inkluderer mindre institusjonaliserte deler av livet, som frivillighet, naboskap og vennskap. Da forbindes det mer med deltakelse, tilknytning og tilhørighet (Gullikstad, Kristensen og Sætermo, 2021). Det er akkurat dette perspektivet som har særlig vært relevant for oppgaven min. Begrepet hverdagsintegrering har vært et viktig begrep som ble brukt av informantene mine i forbindelse med deres ønske om å integrere seg i det norske samfunnet. Under gjennomføring av intervjuene var det alle sju informanter som delte sine meninger om hvordan hver og enkel av dem sørger best mulig for å integrere i det norske samfunnet. I følge Eriksen og Sajjad (2015), er det å ha et nettverk og relasjoner til nordmenn et viktig aspekt for integrering i det norske samfunnet- både for å kunne trives, men også for å kunne ha noen for å praktisere det norske språket med. Dette aspektet har vært et utgangspunkt for alle av mine informanter.

3.2 Tilhørighet

Noe av det viktigste for et menneske er å få kjenne på at du har en plass og at du kjenner på at du hører til noe (Salole, 2018). Tilhørighet er derfor et grunnleggende menneskelig behov (Salole, 2018). Tilhørighet kan defineres på ulike måter der vi verdsetter forskjellige

begrunnelser eller faktorer for vår opplevelse av å høre til i en kultur eller et samfunn (Salole, 2018). Tilhørighet og tilknytning omhandler at vi søker relasjoner til andre individer og grupper. Man fremhever og prioriterer fellesskapet og samholdet. Dette er et dypt behov i de fleste mennesker og som samtidig er en kilde til mye smerte, savn, sorg, skam og sinne når det ikke går som vi ønsker. Opplevelsen av tilhørighet formes av subjektive opplevelser og følelser. (Salole, 2018: 188).

Flyktninger er ikke isolerte grupper vi kan holde på avstand og som kan ignoreres i dagens samfunnsdannelse. De er medvirkende til å skape det norske samfunnet, sammen med innfødte og fastboende nordmenn, både i private og offentlige roller. De bidrar til å gjøre relevant visse romlige aspekter ved identifikasjon og visse relasjonelle aspekter ved stedsdannelse og stedstilhørighet (Austdal, 2006:8). Norske myndigheter har et ønske om at etterkommere av innvandrede familier skal regne Norge som hjemme (Solberg, 2004). Det er likevel et komplekst spørsmål om flyktningene vil lykkes med å inkorporeres i det norske samfunn, hvilket forhold det er mellom flyktningenes egne interesser og statens interesser for integrering, og hvordan de opplever tilhørighet skapes (Austdal, 2006:7).

For de fleste flyktningene, inkludert enslige mindreårige, kan mangel på tilhørighet føre til at de blir sårbar for skadelig innflytelse. Mange av de unge flyktningene strever med manglende anerkjennelse, ubearbeidet sorg og tapsopplevelser. Ofte er disse temaene vanskelige å sette ord på og forstå også for flyktningene selv. (Salole, 2018). Det å være en del av et sosialt nettverk vil bidra til at flyktningene får et anker i lokalmiljøet og større «tilhørighet» (Yurukel, Sefa og Ødegaard, Anne, 1999:4). Et underliggende budskap er altså at manglende integrering kan føre til sosial isolasjon. Utfra det som ble undersøkt i denne forskningen, har vi også blitt mer oppmerksom på hvordan tilhørighet til lokalsamfunnet kan regnes som et konkret mål mange av enslige mindreårige flyktning ungdommene. Når det gjelder resultatene av sosialt nettverksstimulerende tiltak, viser undersøkelser at flyktninger som deltar i disse, (for eksempel Flyktningeguiden, som nå fins i mange av Norges kommuner), har større sannsynlighet for å bli medlem i flere organisasjoner.

Manglende anerkjennelse eller det å bli oppfattet som noe annet enn det man selv opplever man er, kan virke undertrykkende (Fangen, 2009: 95). Man endrer sine emosjonelle og atferdsmessige uttrykk, samt ferdigheter og tankesett for å passe inn. I følge Salole (2018), må en må gå inn både mentalt og fysisk i prosessen for å kunne tilegne seg strategier som gjør det mulig å beherske den nye kulturen. Dette kan medføre indre (og familiære) uro og tap av identitet, men gir altså også gode verktøy (Salole, 2018: 121). Enslige mindreårige flyktninger som lever med ulik kultur kan oppleve manglende anerkjennelse og forståelse for sine utfordringer og sine evner både ute i verden og hjemme, dette vil igjen kunne bidra til at sårbarheten hos disse barna forsterkes (Salole, 2018:185).

Det å kunne kjenne seg igjen i tanker, uttrykke seg som man vil språklig og å ha venner er essensielle indikatorer på hva som er hjemme (Salole, 2018: 188). Hvorvidt flyktninger anser seg som en del av en kultur eller en befolkningsgruppe, henger også tett sammen med hvordan omgivelsene definerer og reagerer på dem (Salole, 2018: 188). Tilhørighetsfølelse fremmer god helse og motstandsdyktighet det fungerer altså som en beskyttelse fra ytre farer

(Salole, 2018: 5). Opplevelse av tilhørighet er vesentlig for utvikling og opprettholdelse av en sunn identitet og selvfølelse. (Johansson, 2021). Tilhørighet vil bidra til å fremme en tilfredsstillende deltakelse i samfunnet, der inkludering og livskvalitet er tett knyttet opp mot hverandre (Johansson, 2021).

4. Språk

4.1 Språk og kommunikasjon

Språklige utfordringer var et av de mest grunnleggende temaer som ble tatt opp av informantene mine. På bakgrunn av det vil jeg i dette kapittelet belyse ungdommens perspektiver rundt viktigheten av språk og kommunikasjonsferdigheter i forbindelse med deres vennefamilier. Jeg kommer også til å reflektere over hvordan ungdommene opplever at språk- og kommunikasjonsferdigheten har endret seg etter å ha blitt med vennefamilieordningen. Det snakkes også mye om viktigheten av å lære seg språk for å kunne integreres, og dermed kunne ta utdanning eller komme inn i arbeidslivet. I denne analysen skal vi høre ungdommenes refleksjoner rundt dette.

I kapittelet kommer jeg til å benytte utdrag fra mine intervjuer med informantene Ali, Daniel, Isak og Nahom. Disse deltakerne i vennefamilieordningen var veldig opptatt av å snakke om utvikling av språk og kommunikasjonsferdigheter som en veldig viktig del av deres hverdagslige utvikling innenfor integreringsprosessen i det norske samfunnet. Samtidig nevnte de også hva som har vært vanskelig og utfordrende med å lære seg språk og hva som har vært motiverende for å gjøre framskritt i prosessen. Ikke minst har de også nevnt hvordan det å være i Røde Kors sin vennefamilie ordning har hjulpet dem med å utvikle sine språkferdigheter og samt kommunikasjons og relasjonsferdigheter.

Det første temaet jeg har lyst å ta opp i den sammenheng er fra intervjuet mitt med Daniel, er en enslig mindreårig ungdom fra Eritrea som har bodd i Norge litt over fire år. Informanten har vært med vennefamilie ordningen i nesten ett år og forteller at han kom i kontakt med vennefamilien gjennom en lokal institusjon som har ansvar for oppfølging for miljøterapeutisk støtte og veiledning i egen bolig for enslige mindreårige som først har vært i andre tiltak og kommer fra fosterhjem, institusjon eller bofellesskap. «Det var ei dame som jobbet frivillig i sommer i instituttet og hun informerte meg om vennefamilien og spurte meg om jeg var interessert i å delta i en slik ordning. Jeg tenkte at det kunne være noe bra for meg og svarte «ja». Deretter tok hun kontakt med Røde Kors og gjennom Røde Kors fikk jeg komme i kontakt med vennefamilien», sier informanten. Videre forteller informanten;

«informasjonen jeg fikk om vennefamilie ordning og hva det gikk ut på virket interessant. Jeg ville engasjere meg i en slik ordning for å bli kjent med en norsk familie og lære om mer om det norske samfunnet. Ikke minst var det også en veldig bra mulighet for meg og praktiskere norsken min».

Ut fra det Daniel delte med meg, var det åpenbart at han hadde flere begrunnelser til å være med ordningen. Å lære seg norsk og praktisere det muntlig i relasjonen med hans

vennefamilie var en av prioriteringene hans. Selv om Daniel går på skolen og lærer seg norsk hver dag, trenger han fortsatt å bruke mer norsk i praksis. Informanten sier «det er stor forskjell på norsken jeg lærer på skolen og de ulike språklige virkemidlene jeg bruker utenfor skolen i interaksjonen med forskjellige personer.» Han hevder norsken han lærer på skolen går ut på de grunnleggende språkkunnskapene man må lære seg i teori for å være god i å beherske et språk. Allikevel kan man fortsatt mangle mye ting dersom man faktisk ikke bruker muntlig språk i praksis. Ikke minst mener informanten at man også lærer mye gjennom enkelte situasjoner man erfarer i felleskap med andre.

Etter å ha blitt stilt spørsmålet om hva han og vennefamilien gjorde i første fasen da de ble introdusert med hverandre, svarte informanten «vi tok en kopp kaffe og snakket litt om våres bakgrunn, om familie situasjon, osv.» Videre forteller informanten hvor sjenert og nervøs han var i starten og av den grunnen bestemte han seg for å dra sammen med noen som jobbet på Røde Kors for å unngå nervøsiteten. Heldigvis gikk første møtet veldig fint og de ble enige om når de skulle møtes neste gang hvor han kommer hjem til familien for å spise middag. Dessuten forteller Daniel «i den tiden jeg tilbringer sammen med vennefamilien lærer jeg mye norsk. Jeg plukker opp nye ord, metaforer, uttrykk, samtidig som jeg også utvikler språk forståelsen min». Siden informanten delte hvordan språk utviklingen hans har endret seg etter å ha blitt kjent og tilbrakt tid med hans vennefamilie, ønsket jeg også stille følgende spørsmål:

Intervjuer: *Har det noen gang vært noen språkutfordringer mellom deg og vennefamilien?*

Daniel: *Generelt sett fungerer interaksjonen mellom oss ganske bra vil jeg si.. men ja, det kan være noen språk utfordringer her og der. For eksempel; i starten var interaksjonen og kommunikasjonen mellom oss litt utfordrende, da vi ikke kjente hverandre så godt. Jeg pleide å gi dem ganske korte svar når de stiller meg noen spørsmål.. men dette endret seg med tiden da jeg følte meg mer komfortabel med å være rundt dem.*

Daniel beskriver at det noen ganger kan oppstå språk og kommunikasjonsproblemer, men at det dreier seg mer om at man skal prøve seg så godt som mulig å finne dynamikken. For informanten ble situasjonen enklere etter at han ble bedre kjent med familien. Han forteller om at han ofte var stille og reservert, men at han følte seg mer komfortabel etter hvert. Jo tryggere informantene begynte å føle seg, jo bedre ble kommunikasjonen mellom han og hans vennefamilie. Dette handler om at man noen ganger må finne sitt trygge sted for å uttrykke seg bedre og klare å kommunisere bra. «Det er ikke lett å kommunisere på et språk man ikke behersker så godt. Jeg finner ikke alltid ordene jeg letter etter og det kan være litt frustrerende», sier informanten. Likevel hevder han at det hjelper å føle seg komfortabel nok til å prøve best mulig å uttrykke det du ønsker å formidle. Derfor er det avgjørende for informanten å ha en god dynamikk med familien for å komme i gang med å bryte språkutfordringene mellom ham og vennefamilien.

Videre sier Daniel at «vennefamilien viser også interesse til min kultur og der jeg kommer fra. Jeg får mange spørsmål og blant annet hva slags mat regnes som tradisjonell mat i Eritrea, om språk, folkegruppene, om livstilen.. osv.» I denne sammenhengen forklarer informanten hvordan relasjonen mellom han og hans vennefamilie ble sterkere når han fikk fortelle familien litt om hans kulturelle bakgrunn. Han beskriver at han var så gira til å fortelle

vennefamilien om livet i Eritrea, kulturen, tradisjonen, osv. Dette førte til at fokuset på hans språkutfordringer og kommunikasjonsferdigheter på norsk ble mindre og han var heller mer opptatt av å lære dem noe nytt om hvor han kommer fra. «Jeg var ikke så opptatt av å si noe feil på norsk, men prøvde best mulig å forklare meg selv. Jeg ble enda motivert til å uttrykke meg selv på norsk», sier han. Informanten mener det er viktig å skape en felles forståelse og respekt for begge kulturene og belyser hvor glad han var for å observere at vennefamilien også var interessert i å lære mer om ham. Når det gjelder språk barrierene sier Daniel:

«På samme måte som jeg bekymret meg i starten, var vennefamilien også litt bekymret for hvordan vi skulle kommunisere og forstå hverandre etter at de fant ut hvor begrenset norsken min var. Heldigvis klarte vi å finne løsning på de ulike språklige utfordringene. Man må bare ha litt tålmodighet og gi den litt tid. Alt ordner seg til slutt.»

Daniel forklarer hvordan språklige utfordringene mellom han og vennefamilien endret seg fra starten da de først ble kjent med hverandre til nå. Da jeg spurte informanten om å gi meg et eksempel på hvordan de løser språkutfordringen og hva som gjør kommunikasjonen enklere og forståelig, svarte informanten «hver gang jeg står fast med å forklare noe på norsk, støtter familien ham med blant annet; å fullføre setningen hans eller foreslår et engelsk ord for å være sikker på om det er begrepet jeg ønsker å bruke på norsk.» Dette gjør situasjonen enklere for informanten og han setter pris på at de lytter og prøver å forstå ham i slike kommunikasjonsutfordrende situasjoner.

Daniel hevder han ikke er så flink til å snakke engelsk, men husker fortsatt mange engelske ord han lærte på skolen i Eritrea. Denne kompetansen ble tatt i bruk i kommunikasjonen med hans vennefamilie. Daniel nevner også hvordan han lærer familien noen ord på hans morsmål, tigrinja. Han synes at det er morsomt å forklare familien hvordan man uttaler enkelte ord på tigrinja og høre dem gjenta ordene tilbake. I den sammenhengen sier informanten «familien har en god forståelse på hvor vanskelig det er å lære seg et nytt språk. De forstår situasjonen min enda bedre når jeg prøver å lære dem nye ord på mitt morsmål.» Måten informanten snakker om dette viser hvor viktig denne språklige utvekslingen er for ham da han får innblikk på at familien skjønner situasjonen han er i. Han får muligheten til å fremvise familien hvor vanskelig og utfordrende det er for noen å lære seg et fremmed språk.

En annen informant som har snakket om dette temaet er 22 åringen Isak. Isak kommer fra Etiopia og har bodd i Norge i tre og et halvt år. Nå går han på skole hvor han lærer seg norsk og andre fag på grunnskolen. Isak sier at han er i prosessen i å integrere seg godt i samfunnet gjennom å være med på forskjellige samfunnsaktiviteter og lære seg norsk på skolen og utenfor skolen. Informanten hevder at «når man lærer et nytt språk lærer man ikke bare selve språket, men også om kulturen til innbyggerne». Han beskriver hvor essensielt det er å lære seg norsk for å kunne klare deg i det norske samfunnet. Han beskriver også at det var en av grunnene til at han bestemte seg for å være med vennefamilie ordningen. Han forteller at han fikk høre om vennefamilie ordning gjennom en institusjon som han engasjerer seg i, som også hadde et samarbeid med Røde Kors. Informanten sier «etter at jeg hadde vært med på møte med Røde Kors hvor jeg fikk opplysninger om hva vennefamilien gikk ut på, ble jeg veldig interessert i å delta. Det virket som en fin mulighet for meg generelt om det norske samfunnet

og praktisere norsken min.» Isak gledet seg til å etablere kontakt med vennefamilien på tvers av disse grunnleggende faktorer som ble nevnt. Videre spurte jeg informanten om det har følgende spørsmål:

Intervjuer: *Vil du si at det noen gang har oppstått noen språklige utfordringer eller kommunikasjonsvansker mellom deg og vennefamilien?*

Isak: *Ja, det har vært noen språklige utfordringer mellom oss. Noen ganger kan det hende at jeg ikke forstår hva familien sier eller spør om.*

Intervjuer: *Spurte du familien om å forklare et ord eller en setning som var vanskelig for deg å forstå da?*

Isak: *Ikke i begynnelsen. Jeg var redd for å spørre om gjentakelse eller forklaring. Jeg ville unngå å virke «irriterende» eller skape et ubehagelig miljø mellom oss. Så jeg bare latet som jeg forsto det som ble sagt. Denne situasjonen har heldigvis endret seg med tid. Nå er vi blitt godt kjent med hverandre og jeg føler meg trygg til å stille alle slags spørsmål knyttet til språk og andre ting. Jeg prøver også å utvikle mine kommunikasjonsferdigheter.*

I likhet med Daniel, var det litt utfordrende for Isak å føle seg trygg nok til å spørre familien om forklaring på enkelte ting som var vanskelig for ham å få med seg. Dette endret seg etter at han ble godt kjent med familien. Isak beskriver seg selv som en sjenert person som bruker litt tid for å bli kjent med noen for å kunne føle seg trygg nok til å dele mer om seg selv. Han beskriver hvordan språk vanskelighetene hans gjorde situasjonen enda tøffere. «Jeg er ikke en person som er sosial og ekstrovert. Når jeg er i felleskap med andre mennesker, er jeg ofte stille i begynnelsen, helt til jeg finner komfortsonen min», sier informanten.

I intervjuet fortalte Isak flere ganger hvor viktig det er for ham å lære seg det norske språket for å forsterke relasjonen hans med vennefamilien og andre personer som ikke kan snakke hans morsmål. «Språk er gangveien til bedre integrering. For å integrere bedre i samfunnet og skape en god relasjon med ulike personer, trenger man å lære seg språket, koder og uttrykk», sier han. Måten informanter snakker om dette viser hvor viktig det er for ham å komme i kontakt med flere som kan snakke norsk med ham slik at han får bruke norsken sin på lignende måte som han bruker morsmålet sitt.

Ut fra den korte delen av samtalen med informanten Isak, kan vi også forstå hvordan utviklingen hans fra å være redd og sjenert har endret seg i dag. Han tørr å snakke norsk og er blitt mer selvsikker. For mange andre enslige flyktning ungdommer i ordningen tar det litt tid å finne sitt trygge sted før de klarer og etabler seg en god relasjon med deres vennefamilier. Et eksempel som illustrerer dette, er som vi tidligere observerte relasjonen mellom Daniel og hans vennefamilie. Isak synes at vennefamilie ordningen er en bra ordning for enslige mindreårige ungdommer og utfordrer andre ungdommer til å være med i ordningen. Han mener at gjennom vennefamilie ordningen kan man lære ulike ting om samfunnet og samtidig bli kjent med andre nordmenn. Under konklusjonen av intervjuet sier informanten «Flere enslige flyktning ungdommer bør absolutt benytte seg muligheten til å være med i ordningen. Det er noe av det beste valget jeg har tatt siden jeg kom til Norge». Isak virker kjempe

fornøyd med avgjørelsen han tok for å være med vennefamilie ordningen og anbefaler flere enslige flyktning ungdommer til å vurdere å være med.

4.2 Språktrening og språklæring

Flere av informantene jeg har intervjuet har snakket om deres språklige utviklinger etter å ha vært med vennefamilie ordningen. En av informantene er 19 åringen Ali. Ali er opprinnelig er fra Afghanistan og kom til Norge i 2016. Ali forteller at han kom i kontakt med vennefamilien gjennom Røde Kors og forklarer situasjonen slik «koordinatoren på Røde Kors forklarte meg hva en vennefamilie er, og spurte om jeg var interessert i å ha en vennefamilie. Jeg likte budskapet vennefamilie ordningen innebærer og syntes at det kunne være nyttig for meg, så jeg svarte henne at jeg var interessert». Videre forteller han at han fikk svar noen spørsmål han fikk fra Røde Kors og fylte ut et skjema hvor han skulle dele sine ønsker om hva slags familie han ser for ham. Etter at han gjorde det, måtte han vente en lang tid for å bli tildelt sin matchende vennefamilie.

En av grunnene Ali bestemte seg for å være med vennefamilie ordningen var for lære mer norsk, eller med hans ord «*bli flinkere i norsk*». Ali er en av informantene som var opptatt av å snakke om den viktige rollen språk spiller i hverdagen hans. «Det er ikke lett å lære seg et nytt språk som er helt annerledes enn ditt eget morsmål. Likevel kan det å lære seg norsk åpne mange dører for en ung flyktning som meg», sier han. Informanten legger stor vekt på hvor viktig det er å beherske det norske språket for å kunne integrere seg bedre i samfunnet og samtidig bruke det i utdanning og jobbsammenheng. «Jeg tenkte at relasjonene med vennefamilien kunne være en bra mulighet for å utvikle språkkunnskapene mine. Når jeg er sammen med familien har jeg jo i så fall ikke noe valg enn å snakke norsk, og det syntes jeg er motiverende for språkutviklingen min», sier informanten. Informanten vektlegger ønsket hans om å bruke det norske språket muntlig. Slik gikk samtalen vår rundt relasjonen og kommunikasjonen hans med vennefamilien:

Intervjuer: *Vil du si at vennefamilien har spilt en rolle i å hjelpe deg å utvikle dine språkferdigheter og kommunikasjonsferdigheter da?*

Ali: *Ja, veldig. Jeg har lært mye norsk gjennom å være sammen med familien. Personligheten min har også utviklet seg mye i det siste. Jeg er mindre sjenert nå- det sier også vennefamilien til meg. Jeg prøver å kommunisere på norsk så godt jeg kan. Jeg blir ikke redd for å si noe feil eller uttale ord feil.*

Når jeg er hjemme bruker jeg bare å snakke på mitt morsmål, så det hjelper ikke så mye. Så da kan jeg si det å snakke norsk med vennefamilien og på skolen har hjulpet meg med å utvikle mine språkferdigheter.

Ut fra det Ali beskriver har det å være sammen med vennefamilien hjulpet ham med å utvikle sine språkferdigheter og kommunikasjonsferdigheter. Ali beskriver også om hvordan hans personlighet har endret seg når han begynte å kommunisere bedre med familien. Han har lært seg flere norske ord gjennom å tilbringe tid med familien. Som mange andre flyktninger og

innvandrere, bruker han sitt morsmål (Farsi) når han er hjemme med sine enslige mindreårige venner som bor med ham i bofelleskapet. Derfor er det nyttig for Ali å bruke og samtidig lære det norske språket utenfor hjemme, i tiden hans med vennefamilien eller skole, når han ikke får bruk av det hjemme. Akkurat nå går han på en ungdomsskole hvor han lærer mye norsk på hverdagen. Informanten sier «planen min er å bruke godt alle de språklige virkemidlene jeg tar med meg fra skolen og andre mennesker rundt meg som for eksempel; vennefamilien». Informanten mener at det ikke hjelper å lære noe kun teoretisk, men det er også veldig viktig å ta bruk i det i praksis.

En annen informant som har vært opptatt av å lære seg norsk og som beskriver hvor viktig rolle vennefamilien har spilt i hans språklige utvikling er Nahom. Nahom som vi tidligere ble kjent med i introduksjonsdelen, er en 21 år gammel ungdom fra Eritrea som har bodd i Norge noen år. Nahom forteller at han og vennefamilien finner på mange aktiviteter sammen. Ofte går de på skiturer og på hytta. Nahom er med på mye av det familien gjør både i hverdagen og i ferier. Nahom er glad i og i å være sammen med familien og sier «jeg føler meg alltid velkommen og jeg kan spørre dem om hva som helst. Det føles veldig betryggende». Når det gjelder hans språklige utvikling sier informanten «jeg har mye norsk fra interaksjonen min med familien. Selv om jeg har bodd i Norge i fire år, er det fortsatt vanskelig å beherske språket godt. Det kreves mye innsats for å kunne kommunisere bra på norsk. Det er et vanskelig språk å lære». I forbindelse med relasjonen hans til vennefamilien og hvilken rolle de har spilt for hans språkutvikling sier informanten videre:

«Vennefamilien har spilt en viktig rolle i min språkutvikling. Å snakke norsk med vennefamilien har hjulpet meg med å utvide vokabularene mine og lære mer om hvordan man bruker ulike metaforer og uttrykk på norsk. Jeg har også lagt merke på hvordan kommunikasjonen min med norsktalende personer har blitt bedre nå.»

Nahom forteller hvor språklæringen og forståelsen hans har utviklet seg etter å ha blitt kjent med vennefamilien. I den tiden han tilbringer sammen med vennefamilien sier Nahom at han alltid plukker opp nye ord og uttrykk. Informanten sier at han er glad for å kunne få muligheten til å praktisere norsken sin med vennefamilien, for det har ikke vært lett for ham å skaffe seg norske venner. «Jeg har ikke norske venner så jeg bruker alltid å snakke på tigrinja, (morsmålet mitt) med mine venner fra Eritrea og det hjelper med ikke så mye» sier informanten smilende. Informanten forteller også at han pleide å bekymre seg for å si noe dumt eller feil på norsk, men at vennefamilien har støttet ham for å prøve seg uansett. Til slutt sier informanten «til tross alt kan man jo ikke lære noe hvis man alltid er redd for å si noe feil». Måten informanten snakker om hans selvtillit i å bruke norsk på hverdagen hans og hvordan vennefamilien har hjulpet i denne utviklingen viser at relasjonen mellom dem fungerer veldig godt.

En siste relevant innsikt jeg har lyst å referere til er noe som kom opp i intervjuet med 18 åringen, Halima, som grundig reflekterer over sine tanker rundt tematikken språktrening og språklæring. Halima kom til Norge for et par år siden sammen med hennes to yngre søsken. Akkurat nå bor hun i felleskap med andre enslige ungdommer med flyktningebakgrunn. Hun går også på skolen for å lære seg norsk. Informanten sier at hun trives i Norge og samtidig

understreker hvor vanskelig det er å integrere seg i et nytt samfunn hvor man skal danne seg en forståelse av ting rundt seg. Informanten hevder at «det er mye å lære seg om det norske samfunnet. Språk er en veldig viktig del.» Informanten forteller at hun ønsker å utvikle språkferdighetene sine, få seg nye venner, ta utdanning og komme seg ut i arbeidslivet.

Halima kom i kontakt med vennefamilien gjennom Røde Kors på samme måte som Ali gjorde, hvor hun fylte ut et skjema om hva slags familie hun er interessert i. Deretter måtte hun stå på en venteliste til hun ble tildelt en familie. Som nevnt ovenfor, hadde Halima mye å dele om hennes erfaring rundt hvordan det å være med vennefamilie ordningen har hjulpet henne i hennes språkligutvikling. Dette snakker hun om tilsvarende med det som var utfordrende i starten når hun først skulle begynne å lære seg norsk. Hun beskriver godt opplevelsen sin med å bruke norsk i praksis og forteller hva som var vanskelig i starten. Informanten hevder «da jeg først kom til Norge, var det mye ting som var nytt og skummelt. Ikke minst var å lære seg norsk en av de mest utfordrende faktorer. Det er fortsatt vanskelig, men jeg jobber hardt for å forbedre språkferdighetene mine». Informanten virker motivert og dedikert til å jobbe med å utvikle norskkunnskapen sin. I sammenheng med interaksjonen hennes med vennefamilien og hvilken betydning det har hatt på hennes språkutvikling, gikk samtalen slik:

Intervjuer: «Vil du si at vennefamilien har spilt en rolle i å hjelpe deg utvikle språkferdigheten din?»

Halima: «Ja, absolutt. Siden familien jeg er blitt tildelt er både fra Norge og England, så snakker vi både engelsk og norsk sammen når jeg er hjem hos dem. Det er mannen som opprinnelig er fra England og snakker lite norsk. Det er litt utfordrende for min del å bruke begge språk når vi er sammen, for jeg er ikke så flink i engelsk. Heldigvis sørger de for å snakke kun på norsk når jeg er tilstede. Når det gjelder ord og uttrykk jeg ikke forstår, bruker jeg å spørre hva ordet betyr. Familien har også gitt meg noen norske bøker jeg skal lese for å bli flinkere i språket. Jeg fikk også lære mange nye ord fra barna, og måten de snakker under de forskjellige aktivitetene vi gjør sammen.

Så jeg vil si at familien har spilt en viktig rolle i å hjelpe meg å utvikle mine språkferdigheter og kommunikasjonsferdigheter. Før visste jeg ikke hva og hvordan jeg skulle snakke med nordmenn når jeg blir kjent med dem. Det var litt skummelt i begynnelsen, men nå kan jeg kommunisere bra. Både med små barn og eldre mennesker. Det å lære det norske språket er kjempe viktig for meg. Ikke bare i skole og jobbsammenheng, men jeg synes generelt at det er en viktig egenskap å ha.»

Halima virker kjempe fornøyd med språkutviklingsprosessen hennes etter å ha vært i kontakt med vennefamilien. Informanten beskriver hvordan familien sørger for å snakke på norsk når hun er på besøk når de (egentlig) til vanlig bruker både norsk og engelsk hjemme. Hun beskriver blant annet; hvordan hun lærer norsk gjennom de ulike aktivitetene de gjør sammen. For eksempel å lage mat, gjøre lekser sammen og gå på tur. Som hun nevner ovenfor har vennefamilien ikke bare spilt en rolle i å hjelpe henne utvikle språkferdighetene hennes, men hun fikk også lære hvordan det er å være sammen med en norsk familie og lære mer de ulike normene de praktiserer. Halima og vennefamilien møtes minst en dag i uka, hvor de bruker å

finne en felles interesse på hva de ønsker å bruke tiden på. Vanligvis får Halima sjansen til å si hva hun ønsker de skal bruke tiden på.

Halima er ei jente som jobber hardt for å lære seg det norske språket og bli fort integrert i samfunnet. Hun viser en stor interesse i å utvikle sine språk og kommunikasjonsferdigheter. Hun forteller om at vennefamilien hjelper henne med lekser og i å tørre å snakke mer norsk. De anbefaler henne også å lese norske bøker. «Jeg er glad i å lese norske bøker. Det er ikke alltid lett å forstå alt, men det hjelper å prøve seg. Jeg forstår i hvert fall mye mer nå ettersom jeg leser norske tekster og bøker og bruker norsk muntlig i interaksjonen med vennefamilien», sier informanten. Hun beskriver selv at språk er nøkkelen til integrering, og hevder gode norskkunnskaper er en viktig ressurs for videre utdanning og tilgang til arbeidslivet. Videre reflekterer Halima over hvor nyttig tiden hun tilbringer sammen med vennefamilien har vært i å skape en bedre språkforståelse, samtidig som hun også lærer hvordan man kommuniserer på norsk med ulike personer.

«Det å praktisere norsk muntlig med vennefamilien har vært et viktig skritt for utviklingen av språkferdigheten min. Det hjelper også at familien har et barn som er så ung og nysgjerrig. Jeg bruker å få mange spørsmål fra ham og er nødt til å snakke mere norsk».

Halima beskriver hvor glad hun er i små barn og barns tankegang. «Barn har et stort hjerte. De er søte, uskyldige og vil vite alt», sier hun. Hun beskriver kommunikasjonen med den lille gutten i familien som gøy og stimulerende. Informanten sier også at hun lærer mye norsk fra ham gjennom de ulike aktivitetene de gjør sammen. For eksempel; når de leker sammen, ser på tv og går på tur. Generelt sett virker hun veldig glad for forholdet sitt med vennefamilien.

På samme måte som de andre informantene nevnte, konkluderte Halima med å si «flere enslige flyktning ungdommer bør vurdere å være med vennefamilie ordningen. Det vil være en lærerik, uforglemmelig og viktig opplevelse.» I tillegg til dette delte hun også sine meninger om ventetiden på å få tildelt en familie. Informanten sier at «man må som regel stå på ventetid for å få tildelt en vennefamilie. Vanligvis tar det minst ett år til man får en vennefamilie. Jeg synes ikke at det bør ta så lang tid for å få tildelt en familie». Halima håper på at kommende deltakere slipper å vente lenge for å få seg en vennefamilie og oppfordrer samtidig flere voksne personer til å ta initiativet for å vurdere å være vennefamilier.

4.3 Avsluttende refleksjoner

Som enslig mindreårig flyktning eller generelt flyktning, er det absolutt ikke lett å prøve å lære seg et nytt språk samtidig som man også prøver å integrere seg i samfunnets forskjellige arenaer. Det kreves mye innsats, tålmodighet, motivasjon og konsistens for å mestre noe som å lære seg et språk. Når det gjelder mestring og det å klare seg i et nytt samfunn, mener Kumar og Viken (2010) at mange flyktningbarn og ungdommer med minoritetsbakgrunn har flere arenaer i livet i det nye landet, hvor de opplever manglende mestring. De kan ha følelse av verdiløshet og forvirring, ofte mangler de sosial støtte og trygghet, de er passive og deres sosiale rolle er helt annerledes enn tidligere. Videre skriver forfatterne at det er viktig å ha

mestringsfølelse, men når språket mangler, kan det føre til manglende mestring som kan gi svak sosial kompetanse og tilpass i det nye samfunnet (Kumar og Viken, 2010). Dette er noe jeg har reflektert på i intervjuene med informantene, som også snakket om temaet mestring av hverdagslige aktiviteter.

Informantene mine utgjør en flyktninggruppe med forskjellige nasjonaliteter, kulturer og språkbakgrunn. De forskjellige språkene informantene bruker formidler ulike verdenssyn, verdsett og sosiale faktorer. Språk sier noe om hvor man hører til, både geografisk og også samfunnsmessig. I boka *Norskdidaktikk- ei grunnbok* (Smith, 2013) står det at språket vårt både skriftlig og muntlig forteller noe om hvem vi er, hvor vi kommer fra, hvem vi vil være og hvor vi ønsker å være. Informantene mine har i intervjuene, knyttet språk til bakgrunnen og identiteten deres. Vi har for eksempel hørt om hvordan Daniel snakker om morsmålet sitt og det han lærer bort vennefamilien. Som tidligere nevnt, å vite at vennefamilien er interessert i å lære litt om språket hans for å forebygge relasjonen mellom dem gjør ham veldig glad.

I min forskning om enslige mindreårige flyktningene, har jeg erfart at det er viktig med identitet og mestringsfølelse for å kunne lære språket best mulig og føle seg integrert. Språk, tanker og kultur henger også tett sammen. «Det vi tenker og måten vi tenker på, blir formidlet gjennom språket vi snakker». (Salole, 2018: 94). Dette poenget ble også nevnt av Daniel som under intervjuet hevdet at «språk har mye å si i hvordan vi tenker som mennesker». Informanten nevnte også hvor enkelt det er for ham å tenke på sitt morsmål i sammenligning med norsken. Han mener at det er stor forskjell på hvordan man bygger på tankene sine og uttrykke seg på et språk man behersker godt enn å gjøre det på et annet man fortsatt holder på med å lære. Våre tanker og virkelighetsforståelse både påvirker og påvirkes av vårt språk. (Salole, 2018). Denne argumentasjonen er også relevant for flere av informantene jeg intervjuet. Informantene mine understreker hvor viktig det er for dem å lære seg det norske språket for å integrere bedre i samfunnet. Alle er enige om at språk er en av de viktigste nøklene til integrering.

Gjennom relasjonen ungdommene etablerte med sine vennefamilier, har mange av dem utviklet sine språk og kommunikasjonsferdigheter. Dette fikk vi tidligere høre om utfra intervjuene som ble gjennomført. Selv om det har vært vanskelig å lære seg et nytt språk i begynnelsen, virker det som om utfordringen er blitt mindre med tiden. Informantene føler seg mer tryggede i seg selv og klarer å uttrykke seg bedre ettersom de er blitt godt kjent med familiene. Dette er et felles trekk som ble nevnt av alle informantene jeg intervjuet. Det virker som om de har mye ting til felles enn ting som skiller dem fra hverandre. De beskriver blant annet; hvor sjenerte og nervøse de var i starten da de ble introdusert til sine vennefamilier, men at de etter hvert klarte å finne dynamikken og klarte å føle seg tryggede. «Jeg var veldig nervøs i starten og hadde mye tanker om hvilke holdninger familien hadde og hvordan forholdet vårt skulle være», sa for eksempel Halima første gangen hun ble kjent med vennefamilien sin. Informantene påpeker også hvor avgjørende språk er for læring, kommunikasjon og sosiale relasjoner.

5. Tilhørighet

5.1 Et sted å høre til

Tilhørighet var et av de sentrale begrepene som naturlig og bestandig ble brukt av informantene mine i forbindelse med det de ønsket å få ut av vennefamilie ordningen. Derfor ble det åpenbart for meg som forsker at denne tematikken er en viktig del av interaksjonen mellom enslige mindreårige flyktning ungdommer og deres vennefamilier. I dette kapitlet utforsker jeg hvordan informantene beskriver tilhørighetsfølelsen og hvor de plasserer vennefamilien i deres oppfatninger. Jeg kommer til å ta utgangspunkt i ulike informanter og dele deres refleksjoner og meninger rundt tematikken.

Under mine intervjuer kom det frem at for informantene mine er det tre aspekter ved vennefamilien som er grunnleggende å reflektere på. Det første aspektet går ut på å skape følelsen av å være en del av en norsk familie, det andre handler om å skape følelsen av tilhørighet og trygghet i det norske samfunnet, og det siste aspektet går ut på tanken om integrering i praksis gjennom relasjonen med vennefamilien. Alle disse tre aspektene går hånd i hånd- man kan nesten ikke snakke om det ene uten og utelate det andre. Som forsker var det kjempe interessant og fasinende å høre hva enslige ungdommene legger i begrepet *tilhørighet* og samtidig hvilke betingelser de forbinder med utviklingen av tilhørighetsfølelse. Dette utdyper jeg mer om videre i denne analysen.

5.2 Å være en del av en norsk familie

Mine informanter er veldig opptatte av å føle seg trygge, godt og «akseptert» i det norske samfunnet. Mange av ungdommene mener at tilhørighet er essensielt i våre liv. I forbindelsen med relasjonen deres med vennefamiliene snakket de om et viktig tema. Dette går ut på «å være en del av en norsk familie». Flere av ungdommene snakket om dette temaet knyttet til hva de ønsket ut av vennefamilie-ordningen og samtidig hva tilhørighetsfølelsen innebærer for dem i den tiden de tilbringer sammen med deres vennefamilier. De mener at å det å oppleve at man er en del av en familie utgjøre en forskjell.

I følge Ali, som vi husker fra forrige kapittel, «kan mangelen på tilhørighet føre til depresjon og ensomhet. Ingenting er verre enn å føle seg hjemløs». For Ali er det kjempe viktig å skape seg følelsen av tilhørighet i et samfunn. Som det ble nevnt i tidligere kapittel, flyktet Ali fra hjemlandet hans, Afghanistan i en ung alder. Informanten beskriver konsekvensene av mangelen på tilhørighetsfølelse og hvor ille det kan være særlig for en enslig mindreårig som ham. «Tilhørighet er knyttet til hvem man er som person og måten man tenker på. Det har en viktig betydning for å skape identiteten vår», sier informanten videre. Måten informanten snakker om temaet forteller om at opplevelsen av tilhørighet er vesentlig for utvikling og opprettholdelse av en sunn identitet og selvfølelse. Videre deler informanten;

«Tilhørighet for meg går ut på å kjenne at man hører til et sted, at man har et sted det er godt å komme til, et sted man kjenner igjen. Jeg ønsker derfor å kjenne denne følelsen etter å

ha kommet til Norge og gjennom den tiden jeg tilbringer sammen med forskjellige mennesker her, ikke minst min vennefamilie».

Det å måtte forlate hjemlandet sitt og familien sin og flykte til Europa helt alene som mindreårig har vært en del av Alis vanskeligste livsavgjørelser. Han understreker at han var nødt til å ta denne avgjørelsen selv om det var et utrolig utfordrende og hjerteskjærende valg. Som 15 åring forteller Ali at han ikke hadde så mye kunnskap om hvor han skulle havne etter flukten. Norge var et av alternativene, men det var ikke sikkert det skulle være hans neste hjem. På flukt fra Afghanistan, kjente han ingen som skulle være med på reisen. Han var helt alene og hadde ingenting å ta med seg. Videre deler informanten:

«Da jeg var på flukt var tankene mine overalt. Psykisk sett hadde jeg det også ganske dårlig. Jeg tenkte mye på familien min jeg forlot tilbake hjemme i Afghanistan og hva fremtiden min skulle innebære etter fluktruten.

(...) Det var ikke bare at jeg ikke visste hvor jeg tilhørte, hvor mitt neste hjem skulle bli, men samtidig følte det som om jeg mistet en del av min identitet. Jeg ønsket virkelig å kjenne følelsen av tilhørighet og skape følelsen om at alt skulle ordne seg.»

Ali hadde mye tanker og bekymringer om hvor han skulle ende opp etter en lang reise på flukt og visste ikke akkurat hvordan han skulle integrere seg i et nyt samfunn som skulle bli hans neste hjem. Under intervjuet med Ali, fortalte han meg hvordan hans flukthistorie har vært negativt for hans psykisk og fysisk helsetilstand. Han lider fortsatt psykisk etter å ha vært i Norge noen år og prøver å finne sitt sted og tilhørighetsfølelsen i det norske samfunnet. Det å stå på sine egne bein og skape et godt liv mener han er en utfordrende situasjon. Situasjonen etter å ha vært på flukt har skapt mye traumatiske lidelser hos mange enslige mindreårige som Ali. Dette skal jeg komme tilbake til videre i analysen.

Under samtalen min med Ali deler han videre «da jeg kom til Norge var alt så fremmed og skummelt for meg. Jeg hadde mye tanker om hvordan jeg skulle slå meg til ro og bygge en fremtid». Informanten beskriver ungdommene i Norge som enten har kommet med sine familier eller har familie i Norge, som kjempe heldige. Han fremhever at de har mindre bekymringer i forbindelse med det å savne sine familier og få følelsen av trygghet og hjemme. Dette sier han fordi han tenker ofte på hvordan familien hans har det i Afghanistan. Han har ikke hørt noe fra familien sin på en stund og savner dem veldig mye. Dette fører til at han ofte blir deprimert, mister konsentrasjonen i de daglige aktivitetene, og ikke minst har dårlig søvnrytme. Etter å ha vært gjennom mye tunge situasjoner, var det viktig for informanten å føle seg som en del av en familie, ikke minst som en del av en norsk familie. Videre skal vi høre hvordan han forbinder vennefamilien med dette ønsket.

Slik jeg forstår det bygger opplevelsen av tilhørighet på subjektive følelser og erfaringer. Jeg valgte å dele Ali sin historie fordi den resonerer med mye av de opplevelsene mange enslige mindreårige flyktninger går gjennom. Ungdommer som lever med ulik kultur ute i storsamfunnet og i hjemmet kan oppleve manglende anerkjennelse og forståelse for sine utfordringer og sine evner både ute i verden og hjemme, dette vil igjen kunne bidra til at sårbarheten hos dem forsterkes. Hoveddelen av informantene mine utgjør et utvalg av

mennesker som er spesielt sårbare. Historien til Ali er et eksempel som illustrerer litt om de ulike opplevelsene mange enslige ungdommer går gjennom før og etter å ha vært på flukt. Ungdommene ser optimistisk på fremtiden og flere av dem har store ambisjoner når det gjelder utdanning og integrering i Norge. Ali er en av informantene som har store drømmer og må han ønsker å oppnå.

I følge Ali, har vennefamilien hatt en positiv innvirkning på at han føler seg han hører hjemme i Norge. Når vi kjenner på en tilhørighet, kjenner vi på noe stort og noe bra. Man føler man har en verdi og man føler man har en betydning for noen (Johansson, 2021). I følge Ali har hans vennefamilie spilt en viktig rolle i at han føler seg en del av det norske samfunnet. Han beskriver seg selv som en heldig person som har fått muligheten til å bli kjent med familien. Selv om det ikke har vært lenge siden forholdet mellom han og hans vennefamilie ble skapt, mener han at han føler seg trygg når han er med sin vennefamilie. Han beskriver hvordan hans selvfølelse har utviklet seg med tid.

«.. Jo mere tid jeg fikk tilbringe sammen med min vennefamilie, jo bedre relasjonen min har vært med det og med min forståelse av det norske samfunnet og kulturen. De er blitt en ekte familie for meg. Jeg føler at jeg hører til min vennefamilie. Vi er en bra match.»

I følge Ali trenger alle enslige mindreårige ungdommer i Norge å bli tatt godt vare på. Mange av dem sliter med traumatiske lidelser og har opplevd mye i sine liv. Det er urettferdig at de skal fortsette å lide. Mange av ungdommene Ali kjenner ønsker ikke å dele hva de går gjennom- det sliter med. Dette fordi de tenker at ingen kan forstå dem på den måten de ønsket å bli forstått på. I følge Ali tenker ungdommene ofte «nei, de kommer aldri til å forstå hva som plager meg. Hvor vondt det gjør og hvor mye jeg lider, med mindre vi er fra samme land eller samfunn. De skjønner bare ikke det. Vi er ganske forskjellige». Informanten forteller også at han i enkelte tilfeller også har samme tankegangen. Måten informanten snakker om situasjonen hans forteller at han holder mye av det som skjer med ham for seg selv og velger ikke å dele med andre om for eksempel; hva som gjør at han mister konsentrasjonen og er ofte deprimert.

Til tross denne tankegangen, mener Ali at enslige mindreårige flyktninger i Norge absolutt bør få hjelp og støtte til å klare seg i hverdagen. Jo mer de føler seg akseptert og inkludert i samfunnet, jo bedre blir følelsen av tilhørighet menneskene rundt seg og samfunnet de bor i. I følge Ali, må det prioriteres å bli kvitt av ensomheten, utenforskap og sorgen ungdommene bærer. Det er lettere sagt enn gjort, men han synes at det er kjempe viktig å ta hensyn på dette. Som tidligere nevnt, har vennefamilien spilt en viktig rolle i at Ali skal føle seg hjemme. Han kaller dem for hans «bonus norske familie» og sier selv at det å bli kjent med dem har påvirket ham på mange positive måter. Ali føler at han an er blitt en del av familien og det gir ham masse glede. Han ønsker også at andre enslige ungdommer får denne muligheten til å bli kjent med noen som vennefamilien og finne gleden, føle seg som en del av en familie og skape seg tilhørighetsfølelsen.

Det virker som Alis psykiske utfordringer blir bedre etter at han har fått et bilde av nordmenn og hvordan det er å bo i det norske samfunnet, hvor han legger stor vekt på hans vennefamilie og opplyser som et viktig utgangspunkt på å skape følelsen av trygghet og tilhørighet. Ali

beskriver blant andre ting, hvor glad han er i å leke sammen med barna i familien, hvor koselig det er å spise middag sammen og gjøre andre aktivitet utenfor hjemme. Han er glad for å være inkludert på hytteturene og andre reiser de planlegger. Ikke minst føler han seg hjemme når de tilrettelegger hans ønsker og sørger for at han føler seg trygt og godt. «Det at familien tar hensyn til hvilke aktiviteter jeg er mest interessert i og alltid spør om mine meninger, gjør meg glad. Jeg føler at jeg betyr noe og det jeg mener betyr noe», sier han. Han mener også at denne tilretteleggingen gjør relasjonen hans med familien sterkere og verdifull. I forbindelse med denne delen av samtalen, sier informanten med et stort smileansikt:

«.. min vennefamilie kommer alltid til å ha en spesiell plass i mitt liv. Jeg er takknemlig for å ha blitt kjent med dem og for å kunne føle meg som en del av familien. Vi blir familie for alltid.»

Utfra det Ali delte meg under intervjuet, virket det som at han er kjempe fornøyd med hans vennefamilie og sier blant annet hvor bra relasjonen er mellom han og hans vennefamilie. Han forteller hvor fornøyd han er for å ha blitt kjent med dem og at ikke nøler å ta kontakt med dem dersom det er han trenger hjelp med eller om han bare har lyst å henge ut sammen med barna og gjøre ulike aktiviteter. Det virker som han har funnet roen og føler seg mer integrert og tryggere enn første gangen han kom til Norge. Han understreker hvor betydningsfullt det har vært å komme i kontakt med familien og anbefaler andre enslige mindreårige ungdommer i Norge til å ta samme steg. Han mener at gjennom vennefamilien kan ungdommene få mulighet til å lære mer om nordmenn og det norske samfunnet. Ikke minst får de også muligheten til å snakke norsk med andre utenfor skolen.

En annen informant som snakket om «*miste seg selv*» og sitt tilhørighetssted etter å ha vært på flukt, er 20år gamle Bakir, som vi husker fra delen av introduksjonen til informantene. Under mitt intervju med Bakir fortalte han meg «å være på flukt som en enslig mindreårige og oppleve så mye grusomme situasjoner har ført til at jeg ikke visste hvor jeg tilhørte lenger». Måten informanten snakket om hans flukt gir oss innblikk i hvor vanskelig det må ha vært for ham å slå seg til ro og skape følelsen av tilhørighet igjen i Norge. Dette viser hvor mye Bakir og Ali har til felles. Begge ungdommene har vært gjennom tunge situasjoner på flukt og forsøker å håndtere situasjonen etter flukten steg for steg. Utfra mange av faktorene som kobler dem sammen, er tematikken om å føle seg som en del av en familie og fylle den manglende delen av seg selv er et sentralt mål for begge.

Videre delte informanten hvor viktig det var for ham å føle seg som en del av en norsk familie for å vedlikeholde tilhørighetsfølelsen. «Vennefamilien var et forsøk på at jeg skulle føle meg som en del av en familie. Jeg håpet på å føle meg godt og forstått og samtidig håndtere ulike situasjoner i livet mitt bedre», sier informanten. Bakir legger også fokus på å føle seg en del av en norsk familie som en måte å integrere seg bedre i samfunnet. Han forteller hvor vanskelig det har vært å skaffe seg norske venner på skolen og utenfor skolen. I dette tilfellet virket vennefamilien som en mulighet for Bakir til å være en del av familien, bli kjent med nordmenn og den norske kulturen.

5.3 Følelsen av tilhørighet og trygghet i det norske samfunnet

Et viktig aspekt for mange informanter er ønsket om å etablere tilhørighet til det norske samfunn gjennom vennefamilie- ordningen. En informant som snakket om følelsen av tilhørighet som vennefamilieordningen ga han, er Daniel, en enslig ungdom fra Eritrea. Daniel nevner tilhørighet som en grunn til at han vurderte å bli med vennefamilie ordningen. Han ønsket å føle seg hjemme igjen i Norge og tenkte det å ha en vennefamilie kunne være en god ide i å skape denne følelsen. «Jeg tenkte det å bli kjent med nordmenn ville gi meg en bedre innsikt i å lære mer om det norske samfunnet», sier Daniel. Dette temaet tar han opp i forbindelse med spørsmålet han ble stilt som følger, «Hva var din motivasjon til å være med vennefamilie ordningen?». Etter å ha blitt stilt dette spørsmålet tok Daniel noen få sekunder til å tenke, og deretter svarte han;

«Det var vel ulike grunner til at jeg valgte å bli med i Røde Kors sin vennefamilie ordning. Hvis jeg får lov å nevne to begrunnelser, vil det ene være for at jeg skal lære meg mer norsk. Det er stor forskjell på å lære norsk på skolen og å kunne faktisk bruke det i praksis når man skaper relasjon gjennom å kommunisere med andre.

Den andre grunnen var for at jeg ønsket å kjenne følelsen av tilhørighet. Jeg synes at tilhørighet et grunnleggende menneskelig behov og gjennom vennefamilien ønsket jeg kjennefølelsen av at jeg hører med familien og den norskekulturen, som jeg ikke visste mye om.»

For Daniel var det grunnleggende å kjenne følelsen av tilhørighet gjennom relasjonen han bygget på med hans vennefamilie samtidig som han også får lære litt mer om den norske kulturen. Som nevnt ovenfor var dette en av hans motivasjoner til å bli med i ordningen. Daniel fortalte meg også hvor vanskelig det har vært for ham å finne veien i det nye samfunnet. Han visste ikke så mye om Norge før han flyttet fra sitt hjemland, Eritrea. Han beskriver hvor stor forskjell det er mellom kulturene og menneskene i Eritrea og Norge. Å finne seg selv til rette i et helt nytt samfunn, å lære seg språket, å stå på egne bein og planlegge fremtiden var ikke lett å tenke på for Daniel. Heldigvis sier han at denne situasjonen har endret seg til det positive og at han har skapt bedre følelse av tilhørighet og tilknytting til det norske samfunnet.

Mange av informantene mine beskriver hvordan det å lære seg språk, normer og samfunnsregler kan hjelpe for at man skal integrere seg best mulig og samtidig finne sin tilhørighet i det norske samfunnet. Alle befinner seg i en integreringsprosess hvor de prøver å finne seg selv, tilpasse seg i samfunnet og bearbeide følelser ved å bygge tilhørighet på forskjellige måter, som for eksempel, gjennom vennefamilie- ordningen. Daniel var en av informantene som reflekterte rundt tilhørighetstematikken. Da han fikk spørsmålet om hva ordet tilhørighet innebærer for ham, svarte han slik;

«For meg betyr tilhørighet absolutt alt. Spesielt for enslige flyktning- ungdommer som meg. Etter å ha opplevd mye i en ung alder, er det lett å miste seg selv og ikke vite hvor man hører. Det er en ganske utfordrende situasjon. Jeg var bare 16 år gammel da jeg flyktet fra mitt hjemland. Jeg har vært gjennom mye vanskelige situasjoner og hadde virkelig et ønske om å

finne et sted hvor jeg kan kalle hjemme. Et trygt sted hvor jeg kan føle meg trygg og slappe av.»

I likhet med informantene som er nevnt tidligere (Ali og Bakir), har Daniel sin migrasjonshistorie hatt stor påvirkning på hverdagen hans. Å finne sin tilhørighet i samfunnet er ikke lett og det tar tid. Heldigvis har det for Daniel snudd seg litt og ideen om å finne sitt trygge sted har blitt enklere enn det var i starten. Daniel mener at han har mindre bekymringer knyttet til integreringstanken dersom han bruker sin tid fornuftig og lærer seg språket, det norske arbeidslivet og generelt mer om det norske samfunnet. «Nå vet jeg akkurat hva jeg trenger å fokusere på for å være trygg og selvstendig. Ikke minst har jeg også fått et godt nettverk med inspirerende personer som gir meg motivasjonen til å stå på og oppnå målene mine», sier han. Daniel beskriver hvor stor overgang det er for ham å prøve å tilpasse seg i det norske samfunnet og tenker at flere enslige flyktning ungdommer også føler det samme. Han mener likevel at man må ikke miste håp og alltid prøve å være mer aksepterende og positiv i omstendighetene man befinner seg i.

Daniel nevner også om at relasjonen han skapte med sin vennefamilie har hjulpet ham i å danne en bedre forståelse rundt nordmenn og det norskesamfunnet. «Vennefamilien min har hatt en stor innvirkning på at jeg skal føle meg hjemme. Det setter jeg kjempe stor pris på», sier han. Ikke minst snakker han også om at han har fått en bedre forståelse av seg selv og sitt ståsted i samfunnet. «Jeg lærer alltid noe nytt om meg selv og hva jeg klarer å mestre», sier Daniel. Selv om han nevner han kan føle at han svever litt mellom to kulturer, noe krysskulturelle ungdommer opplever, så gir han uttrykk for at hans vennefamilie har tatt hensyn til dette og prøver å inkludere begge kulturene som en del av storfamiliens samlede respekt for hverandre. Dette skjer for eksempel, gjennom de ulike aktivitetene de gjør sammen som en familie- som å lage både norsk og eritreisk tradisjonell mat sammen.

5.4 Integrering i praksis gjennom relasjonen med vennefamilien

En ganske populær aktivitet de fleste informantene mine gjør med sine vennefamilier er å sette seg ved bordet for å spise middag sammen. I denne sammenhengen tar vennefamilien til Daniel hensyn til at han ikke spiser svinekjøtt, og har alltid noe annet å servere. Han forteller også hvor interessert familien er i å vite mer om den eritreiske kulturen og ber ham noen ganger om å lære dem hvordan man lager tradisjonelle eritreisk mat. På den måten skaper de en sterk relasjon og respekt mellom hverandre, og det får Daniel til å føle seg bra og at han hører til i familien. Relasjonen deres virker ikke fremmed når de har en felles interesse om å lære mer om hverandre. En informant som har snakket om dette er 18 åringen, Halima, som vi husker fra forrige kapittel.

I mitt intervju med Halima, forklarte hun meg hvor givende hennes valg om å være med vennefamilie- ordning har vært og hvor mye hun har lært om det norske samfunnet gjennom å gjøre forskjellige aktiviteter sammen med hennes vennefamilie. Halima beskriver seg selv som en nysgjerrig person som alltid er i gang med å lære noe nytt, og av den grunn har det ikke vært vanskelig for henne å skape en god relasjon med hennes venne familie. «Jeg liker å

få svar på noe jeg lurer på. Det er mye jeg ikke vet om norske familier og jeg bruker å spørre min vennefamilie om de ulike normene i samfunnet», sier Halima. Informanten beskriver hvor sjenert hun var i begynnelsen før hun ble godt kjent med familien, men at hun følte seg tryggere etter hvert. Hun nevner også at hun har lært mye norsk, samtidig også om den norske kulturen fra familien. Hun er takknemlig over hvor vennlige og hyggelige hennes vennefamilie er.

«Vennefamilien min betyr mye for meg. De er den familien jeg aldri visste jeg trengte. Jeg føler meg hjemme når jeg tilbringer tid sammen med dem. De er der for å støtte meg, trøste meg og hjelpe meg når jeg trenger det. Det føles godt å si at jeg er trygg hos dem.. »

Halima snakker mye positivt om hennes vennefamilie. Hun beskriver blant annet, hvordan hun klarte å skape tilhørighetsfølelsen gjennom familien. I følge Halima var dette ikke noe som hverken hun eller hennes vennefamilie kjempet hardt for å få til, det var heller noe som funket naturlig. Med hennes ord viste relasjonen seg for å være «en naturlig match». Informanten beskriver at hun måtte vente lenge på en venteliste for å få tildelt en familie, som gjorde henne lei.. men at det likevel ble verdt det. I følge Halima er hennes vennefamilie veldig interessert i å lære mer om henne samtidig som de også hjelper henne med å integrere seg i samfunnet. Gjennom aktivitetene de gjør sammen, får hun også lære mer om norske normer og verdier.

«Når jeg er sammen med min vennefamilie, bruker vi å gjøre forskjellige aktiviteter sammen. Disse aktivitetene inkluderer å gå på tur, gå på kino og lage mat sammen. Jeg er også veldig glad i å leke sammen med små barna i familien.»

En av Halima sin favoritt aktiviteter er å lage mat sammen med hennes vennefamilie. Halima er vegetarianer og er takknemlig for at hennes vennefamilie tar hensyn til dette. Hver gang hun besøker familien, bruker de å handle mat på forhånd for å lage en vegetarisk middag sammen med henne. Dette gjør henne kjempe glad og minner henne følelsen om av å være hjemme. «Hver gang jeg lager mat sammen med vennefamilien min, minner det meg på familien min i Etiopia», sier hun smilende. Hun beskriver hvor glad hun er i matlaging, spesielt når familien spør henne om de kan lage etiopisk mat sammen, som er da tradisjonell mat i hennes hjemland, Etiopia. «familien og jeg har en god relasjon med litt kulturutveksling hvor vi alltid lærer noe fra hverandre» sier Halima.

Halima er glad for å se at familien også er interessert i å lære mer om henne og hennes kultur. Dette gir Halima en god følelse av trygghet og sikkerhet. «Jeg synes at det er en bra ting at de vil vite mer om meg akkurat som jeg ønsker å vite mer om dem», sier informanten. Hun virker glad for å kjenne på at integreringsprosessen er toveis. Ikke minst forteller informanten at dette gir henne engasjementet til å tørre å være seg selv og vise mer åpenhet overfor familien. Hun beskriver hvor glad hun er i småpratene de tar når de spiser sammen ved middagsbordet. For krysskulturelle ungdommer vil anerkjennelse være viktig for deres følelse av tilhørighet (Salole, 2018: 183-184). Det har betydning for å skape en bedre selvfølelse. De føler seg både forstått og akseptert v andre rundt seg. Følgende sier Halima om hvordan interaksjonen med vennefamilien hennes er når de sitter sammen ved middagsbordet;

«Vennefamilien min og jeg prater om forskjellige ting når vi sitter og spiser sammen. Noen ganger om skole og jobb, andre ganger om kultur, mat, reising, osv. Det er alltid spennende å være på besøk hos familien. »

Informanten beskriver hvor mye hun gleder seg til å møte hennes vennefamilie hver gang de planlegger om å møtes, men at de ikke har hatt så mye kontakt i det siste på grunn av korona pandemien. I følge Halima har de største utbyttene i relasjonen med hennes vennefamilie vært; å få følelsen av tilhørighet og trygghet, lære seg norsk og generelt lære mer om norskenormer. Dette nemlig gjennom tiden hun tilbringer sammen med familien og de ulike aktivitetene de gjør sammen. I likhet med min tidligere informant (Daniel), mener Halima at det er absolutt verdt å være med i vennefamilie- ordningen. Hun mener at flere enslige flyktning ungdommer bør benytte seg muligheten for og ikke gå glipp av så mye bra ting som kan hjelpe dem både nå og i fremtiden. «De kommer ikke til å angre på valget.. jeg har også anbefalt broren min og andre venner til å være med i ordningen. Håper de får de beste opplevelsene og lærer mye ut av det» sier hun.

I følge Halima har noen enslige mindreårige ungdommer hun kjenner prøvd å være med i ordningen, men at relasjonen ikke ble like bra som de hadde forventet. Hun vet ikke akkurat hva som ikke fungerte bra mellom dem, men allikevel sier hun at det ikke er en grunn til å gi opp. Hun mener at det er flere fisk i havet og man må bare forsøke å få det til igjen. Om dynamikken med din første vennefamilie ikke går bra, er det i følge Halima lurt å reflektere på hvorfor og deretter prøve seg igjen med en annen familie.

Halima konkluderte med å si at det ikke er skummelt å være med i vennefamilien og at ungdommene bør tørre å gripe muligheten. Hun mener at det er mange vennefamilier som venter der ute og ungdommene vil eventuelt finne sin «perfekt match» og føle seg hjemme. Hun beskriver også hvor viktig rolle en slik familie kan spille i en enslig mindreårig sitt liv. På samme måte som de andre informantene jeg har intervjuet, mener Halima også at opplevelsene og erfaringene man får med seg fra å være med i vennefamilie- ordningen er kjempe nyttige og meningsfulle.

Under tematikken om tilhørighet i intervjuene med mine informanter, ble det også ofte tilknytting av begrepet tilhørighet med kulturell identitet. I følge Daniel har den eritreiske kulturen og kulturelle felleskapet en stor betydning for hans tilhørighetsforhold. Han beskriver hvor naturlig det er at man føler seg trygg rundt ting man har kjennskap til. Dette kan for eksempel være; maten man er vant å spise, mennesker man er vant å være i felleskap med eller tradisjonen som virker kjent. Utfra det han har erfart sier Daniel «Jo mer noe føles kjent, jo bedre tilknytting vi har til følelsen av tilhørighet. I motsetning til dette, kan det ta lengre tid å finne sitt trygge sted i møte med nye situasjoner hvor man skal prøve å tilpasse seg i». Dette utsagnet er også flere av informantene enige om, blant annet Halima, som vi tidligere leste om. Informanten snakket om tilhørighetsfølelse i sammenheng med tradisjonell matlaging, noe som føles kjent og trygt for henne.

5.5 Avsluttende refleksjoner

Relasjoner gjør at vi føler oss sett, og skaper et fellesskap og tilhørighet. Tilhørighet er et grunnleggende behov hos oss mennesker (Johansson, 2021). Informantene mine utgjør et utvalg av enslige mindreårige som har immigrert alene og som er bosatt i en kommune etter å ha fått opphold i Norge. Et felles trekk informantene mine deler (som tidligere nevnt i introduksjonsdelen), er et ønske om å føle tilhørighet og trygghet i det norske samfunnet. Relasjonene enslige ungdommene har skapt med sine vennefamilier har hatt mye betydning for deres hverdagsliv. Ungdommene som Ali, Daniel og Halima har blant mine syv informanter beskrevet utviklingen av tilhørighetsfølelsen fra den gangen de først kom til Norge til nåværende tiden.

Mangelen på tilhørighet og følelsen av annerledeshet kan resultere i utenforskap (Salole, 2018: 185). Krysskulturelle ungdommers sårbarhet kan videreutvikles gitt at de ikke får anerkjennelse for sine utfordringer og sine styrker. Stadig søken etter en plass i samfunnet er forbundet med en avmaktsfølelse (Salole, 2018:185). Utfra det informantene sier virker det som om de har fått best mulig utbytte av interaksjonen med vennefamiliene. Med dette mener jeg at vennefamilien blant annet har hjulpet ungdommene med å utvikle sine språk og kommunikasjonsferdigheter og lære mer om de norske verdier, som det tidligere ble nevnt i første kapittelet. I tillegg fikk vi også høre om opplevelsene og erfaringene de sitter med etter å ha vært med vennefamilie ordningen og hvordan det å føle seg som en norsk familie, lære språk gjennom å gjøre forskjellige aktiviteter sammen med deres vennefamilier har hjulpet dem med å finne sin tilhørighet i samfunnet.

6. Konklusjon

Enslige mindreårige skiller seg fra andre asylsøkere ved at de flykter som nettopp enslige og som mindreårige. De skal ikke bare tilpasse seg en fremmed kultur og det norske samfunnet, men de skal også tre inn i voksenlivet (Brekke og Harstveit, 2021:5). Det vil si at denne gruppen må manøvrere seg som nye borgere i et fremmed land, samtidig som de skal gjøre seg klare for voksenlivet og de utfordringer det medfører. I følge (Brekke og Harstveit, 2015:5), skal disse ungdommene ikke bare tilpasse seg en fremmed kultur, andre normer og et nytt samfunn, men samtidig skal de også vokse opp i det nye landet de har flyktet til. Disse faktorene har vært nyttige utgangspunkter å fokusere på i forskningen om enslige mindreårige flyktninger i vennefamilie-ordningen.

Et viktig formål med oppgaven er et ønske om å bedre integreringsprosessen i Norge ved å se nærmere på enslige mindreårige flyktningeungdommer, som et godt eksempel på forståelsen av integrerings ulike arenaer. Informantenes redegjørelse av mestringsstrategier, både personlige strategier og strategier knyttet til hvordan de velger å integrere seg i samfunnet, kan bidra til å belyse hvilke ressurser enslige mindreårige besitter og hvordan de selv kan være en ressurs. Samtidig kan funnene i oppgaven bidra til at andre unge innvandrere kan kjenne seg igjen i fortellingene og det kan igjen bidra til at de opplever seg som en del av en

normalitet. De kan kanskje føle seg mindre alene om sine opplevelser, eller kanskje blir de motivert av hva andre med lignende bakgrunn har fått til.

Noen av de sentrale funnene i forskningen som det ble nevnt underveis i forskningen, inkluderer informantenes interesse i å utvikle sine norskferdigheter, og samtidig finne sin tilhørighet i det norske samfunnet. Ungdommene snakket om hvor viktig det er for dem å lære seg det norske språket så fort som mulig slik at de blir mer integrert i samfunnet- noe som virker å være et felles mål for alle. Når de ikke mestrer det språket majoriteten snakker og bruker, kan det gjøre hverdagen vanskelig. Denne brukergruppen kan bli avhengig av andres hjelp for å forstå og for å bli forstått. I følge Salole (2018) er det å forstå språk, koder og regler rundt seg er en viktig del av det å tilhøre og representere en kultur.

Halima, en av informantene hevder at «språk er et er et kommunikasjonsmiddel som bringer ulike mennesker nærmere». Det å ikke lære seg språket til lokalsamfunnet kan blant annet; hindre man fra å skape en god relasjon med andre. Derfor var alle informantene enige om at språk og kommunikasjon er en viktig aspekt av integrering i det norske samfunnet. Dette er alle informantene jeg intervjuet enig om. For eksempel; for min informant Nahom, som vi husker fra tidligere kapitlene, handler integrering blant andre ting, om å lære seg mer om den norske kulturen. Informanten hevder «man må prøve å tilpasse seg den nye kulturen, samtidig som en ivaretar sin kulturelle arv». Gjennom delte opplevelser, erfaringer og historie har informantene og deres vennefamilier fått muligheten til å bli innlemmet med hverandre i et felles kulturelt fellesskap.

Et annet viktig aspekt som ble nevnt av informantene er hvor lønnsomt det er å være med i aktiviteter som kan føre til inkludering og skape følelsen av tilhørighet. I følge mange av informantene har Røde Kors sin vennefamilie- ordning spilt en kjempe viktig rolle for å skape denne følelsen, og samtidig mener at vennefamilie-ordningen er en fin ordning som fremmer integrering. I forbindelsen med vennefamilien har ungdommene beskrevet utviklingen og overgangen av kommunikasjonsferdigheten deres. Det virker som om ungdommene har mye ting til felles enn faktorene som skiller dem fra hverandre. Forskningen viser språkutfordringen ungdommene hadde da de først kom i kontakt med vennefamiliene, og hvordan det eventuelt har ordnet seg. Dette synes jeg er ganske bra for det fører til en positiv endring i deres utviklingsprosesser.

I denne forskningen har ungdommene blant andre ting; forklart hvordan de har opplevd forholdet deres med vennefamilien som en mulighet til å praktisere norsken sin samtidig som de også lærer mer om norske verdier og kultur gjennom de ulike aktivitetene de gjør sammen med vennefamiliene. Under intervjuene konkluderte de fleste informantene i vennefamilie-ordningen med å utfordre flere enslige mindreårige flyktninge ungdommer til å bli med i en frivillig vennefamilie- ordning samtidig som de også utfordrer flere voksne til å bli vennefamilier. Etter å ha forsket på dette spesielle feltet om enslige mindreårige flyktnings erfaringer med å delta i en frivillig vennefamilie- ordning, konkluderer jeg også forskningen min med å utfordre både enslige flyktningeungdommer og voksne til å vurdere å etablere en slik verdifull relasjon skapt gjennom frivillig deltakelse.

Litteraturliste:

- Andersen, Gisle (2008). *Fra metodeheftet: Forskningsprosessen: et veiledningshefte for elever i videregående skoletrinn*. Bergen: Holberg prisen i skolen.
- Austdal, Linda (2006). *Hvor kommer du fra? Ny bosatte flyktningers tilhørighet i det norske samfunn*. Masteroppgave i sosialantropologi.
- Braun, Virginia & Clarke, Victoria (2006). *Using thematic analysis in psychology. Qualitative research in psychology*. Article written in January 2006.
- Brekke, Eline B. & Harstveit, Natalia L (2021). *Vi gir ikke opp så lett» – Å bli voksen i Norge som enslig mindreårig fra Afghanistan*. Masteroppgave i sosialt arbeid. Fakultet for samfunnsvitenskap, OsloMet – Storbyuniversitetet.
- Brochmann, Grete (2017). *Integrering. I Store norske leksikon*. Hentet 11. desember 2018.
- Brochmann, Grete. & Hagelund, Anniken. (2010). *Velferdens grenser: innvandringspolitikk og velferdsstat i Skandinavia. 1945-2010*. Oslo, Norge: Universitetsforlaget.
- Chen, V. H-H. (2014). *Cultural identity. Center for intercultural dialogue: Key Concepts in Intercultural Dialogue*, No. 22.
- Collins, Patricia Hill (1986). *Learning from the outsider within: the sociological significance of black feminist thought in social problems*. 33(6): 14-32.
- Dalland, Olav (2017) *Metode og oppgaveskriving*. Oslo: Gyldendal.
- Dalen, Monica (2004). *Intervju som forskningsmetode – en kvalitativ tilnærming*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Eide, K. (Red.). (2012). *Barn på flukt: psykososialt arbeid med enslige mindreårige flyktninger*. Oslo: Gyldendal.
- Einarsdottir, Silja Bjørklund (2018). *Hvor lang tid tar det å lære et nytt språk? Mange har lyst til å lære seg nye språk, men hvor raskt kan man gjøre det?* Artikkel skrevet 30. juli 2018.
- Eriksen, Thomas Hylland og Sajjad, Torunn Arntsen (2015) *Kulturforskjeller i praksis - perspektiver på det flerkulturelle Norge*. 6. Utgave. Gyldendal akademisk. ISBN 9788205481770.
- Fleurbaey, Marc & Blanchet, Didier (2013) *Beyond GDP: Measuring Welfare and Assessing Sustainability*. Oxford University Press Inc. (09 May, 320 pages).
- Gullikstad, Berit, Kristensen, Guro Korsnes og Sætermo, Turid Fånes (2021). *Fortellinger om integrering i norske lokalsamfunn*. Utgiver: Universitetsforlaget. eISBN: 978821504296. ISBN: 9788215042954.
- Hauge, An-Magritt (2014.) *Den felleskulturelle skolen*. 3. utgave. Utgiver: Universitetsforlaget. 316s. ISBN 9788215023168.

- Helset, Tirje Raud (2016). *Psykososialt arbeid med barn og unge. Språk er nøkkelen til integrering av enslige mindreårige flyktninger*. Fordypningsoppgave, 33s.
- IMDI (2019). *Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger*. IMDi.no, Integrerings- og mangfolds direktorat.
<https://www.imdi.no/globalassets/dokumenter/tilskudd/rundskriv-2019/rundskrivsarskilt-tilskudd-enslige-mindrearige>.
- IMDI (2019). *Hvordan måle integrering? Proba samfunnsanalyse rapport Forslag til et helhetlig indikatorsett for måling av integrering i Norge*. Oslo.
- Johannessen, Lars E.F, Tore W.R og Rasmussen, Erik. B. (2018). *Hvordan bruke teori? Nyttige verktøy i kvalitativ analyse*. Universitetsforlaget. Universitetsforlaget. ISBN 9788215029016.
- Johansson, Serine Nykaas (2021). *Opplevelsen av tilhørighet blant enslige mindreårige flyktninger, med fokus på sosiale og kulturelle aspekter. En retrospektiv kasusstudie med spesielt fokus mot betydningen av de kulturelle og sosiale aspektene ved det enkelte individ og samfunn*. Mastergradsavhandling. Universitetet i Sørøst-Norge Fakultet for humaniora, idretts- og utdanningsvitenskap.
- Kjelaas, Irmelin (2017). *Vi lærer mye, vi kan ha det morsomt, vi kan føle at vi er til nytte. Det er veldig mange positive ting. Vi har jo rett og slett blitt knytta til han -* Evalueringsrapport – vennefamilieaktiviteten til Trondheim Røde Kors.
- Kumar, Bernadette N. Viken, Berit (2010) *Folkehelse i et migrasjonsperspektiv*. 304 s, ill. Bergen: Fagbokforlaget.
- Kvale, Steinar. & Brinkmann, Svend (2009). *Det kvalitative forskningsintervju* (2.utgave). Oslo: Gyldendal Akademiske.
- Malterud, Kirsti (2012). *Systematic text condensation: A strategy for qualitative analysis*. Scandinavian Journal of Public Health, 2012(40), 795-805.
- Meisler, Jesper Espnes (2020). *Så nær, men likevel så fjern. En studie av ungdom med flyktning bakgrunn sin opplevelse av egen skolehverdag*. Masteroppgave i likestilling og mangfold. Mai 2020.
- Marshall Catherine & Gretchen B. Rossman (2016). *Designing Qualitative Research*. 6. Utgave. Sage. London.
- Medbøen, Lisa Tøndel (2021). *Når kulturer krysser: Opplevelser av identitet blant etniske Minoritetsgutter i videregående skole*. En artikkel skrevet av en helsesykepleier med master i sykepleie med et kommunehelsetjenesteperspektiv, VID vitenskapelige høyskole.
- Moustakas, Clark. (1994). *Phenomenological Research Methods*. Thousand Oaks: SAGA Publications.

- NOU- Norges offentlige utredninger (2017). *Integrasjon og tillit. Langsiktige konsekvenser av høy innvandring*. Norges offentlige utredninger. Seriens redaksjon: Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon. Informasjonsforvaltning.
- Oppedal, Berit. Seglem, Karoline og Jensen, Laila (2009). *Avhengig og selvstendig: Enslige mindreårige flyktningers stemmer i tall og tale*. Folkehelseinstituttet.
- Penninx, R (2005). *Integration of migrants: Economic, Social, Cultural and Political Dimensions* Cap 8 in Macura, M., MacDonald, A. L. & Haug, W. (red.). *The New Demographic Regime: Population Challenges and Policy Responses*, UNECE, United Nations Publication: New York and Geneva.
- Postholm, May Britt. (2005). *Kvalitativ metode. En innføring med fokus på fenomenologi, etnografi og kasusstudier*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Ryen, Anne. (2002). *Det kvalitative intervjuet. Fra vitenskapsteori til feltarbeid*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Salole, Lill (2018). *Identitet og tilhørighet - om ressurser og dilemmaer i en krysskulturell oppvekst*. Gyldendal akademisk. ISBN 9788205512412.
- Scott, Karen. (2012). *Measuring Wellbeing. Towards sustainability?* London: Routledge.
- Skilbrei, May-Len (2019). *Kvalitative metode: Planlegging, gjennomføring og etisk refleksjon*. Bergen: Fagbokforlaget. 237 s.
- Svendsen, Stina, Thorshaug, Kristin. og Berg, Berit (2018) *Kunnskapsoppsummering om enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger*. NTNU Samfunnsforskning.
- Thagaard, Tove (2018) *Systematikk og innlevelse- en innføring i kvalitativ metode*. Fagbokforlaget. 5. Utgave. 1. Opplag. Fagbokforlaget.
- Tørrisplass, Ann- Torill (2020) *Barn på terskelen En institusjonell etnografi om enslige mindreårige flyktningsjentes møte med en ambivalent velferdsstat*. Nord, NTNU. Doktorgradsavhandling.
- Øien, Cecilie (2010). *Underveis. En studie av enslige mindreårige asylsøkere*. Oslo: Fafo-rapport.

Intervjuguide masteroppgave

Bakgrunn/ og nåtidig situasjon

Kunne du fortelle meg litt om deg selv?

- Alder
- Bakgrunn
- Familiesituasjon
- Migrasjonshistorie
- Skole/jobb

Vennefamilieordningen: Bakgrunn, motivasjon og forventninger.

- Hvordan kom du i kontakt med vennefamilien?
- Hva var din motivasjon for å bli med/hvorfor ønsket du å bli med?
- Hvilke forventninger hadde du til ordningen?
- Hvor lenge har du vært med i vennefamilien?

Første fase

- Kan du si litt om hvordan det var da dere først ble kjent?
- Aktiviteter og gjøremål dere gjorde i starten?
- Hvordan var det?

Fortsettelsen..

- Hva/hvilke aktiviteter bruker dere å gjøre sammen?/Har gjort mye av (hvis ferdig)
- Er det noen ting du liker veldig godt ved å være med i vennefamilien?
- Er det eventuelt noe du synes er vanskelig?/Ikke liker så godt?

Utbytte

- Hva har du lært etter å ha vært med i vennefamilie ordningen?
- Kan du fortelle hva det har betydd for deg å ha en vennefamilie?
- Hva har du oppnådd/fått og lært gjennom dette?
 - Hvilke opplevelser og erfaringer sitter du igjen med?
 - Vil du si at vennefamilien har hjulpet deg med å utvikle dine nettverk?

- Har vennefamilien spilt en rolle i å hjelpe deg å utvikle dine språkferdigheter/kommunikasjonsferdigheter?

- Hva har din utfordring vært i å være med vennefamilie- ordningen? Er det eventuelt noe som har vært vanskelig?
- Ville du ha anbefalt andre enslige ungdommer til å være med i ordningen?
- Er det noe du tenker kunne gjort ordningen bedre?
- Tips til fremtidige vennefamilier?

Vil du delta i forskningsstudiet om Røde Kors sin vennefamilie-ordning?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å skrive en masteroppgave innen studiet Likestilling og mangfold. Dette skal gjennomføres ved et samarbeid med Røde Kors og deres deltakere i vennefamilie-ordningen. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Jeg er en masterstudent som studerer Likestilling og mangfold. Akkurat nå er jeg i gang med å skrive en masteroppgave om vennefamilie-ordningen og ungdommenes opplevelser og erfaringer med å være med i denne frivillige ordningen. Jeg har alltid vært interessert i å forske på et tema som dette. Temaet er noe jeg har kunnskap om og samtidig noe jeg ønsker å lære mer om. Denne forskningsstudien skal kunne gi innblikk og bedre forståelse for ungdommenes følelser og erfaringer rundt tematikken, og en bedre forståelse av hvordan de kobler deltakelsene deres i en frivillig vennefamilie-ordning med å integrere seg bedre i det norske samfunnet. Det blir en både spennende og utfordrende reise å gjennomføre dette forskningsprosjektet.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Det humanistiske fakultet- institutt for tverrfaglige studier. Prosjektansvarlig/Veileder- Guro Korsnes Kristensen; professor i kjønns-, likestilling-, og mangfoldsstudier. Medveileder- Turid Fånes Sætermo. Samarbeidspartner- Røde Kors Norge.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Jeg spør deg om å delta på dette prosjektet fordi dine erfaringer og opplevelser i vennefamilie-ordningen er veldig en viktig ressurs til oppgaven jeg skriver om. Jeg velger deg ettersom du er en aktuell kandidat til prosjektet. Mitt ønske å rekruttere mellom 6-8 deltakere til studiet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Forskningsmetoden jeg har valgt er kvalitativ forskningsmetode. Dette går ut på data innsamling og analyse gjennom intervju eller observasjon (hvis det blir mulig). Jeg har tenkt å intervju minst seks informanter (ungdommer mellom 17-22 år). Planen min er å intervju

dere fysisk og opplysningene skal registreres med lydopptak. Før jeg gjennomfører intervjuene, skal alle informantene skrive under dette samtykkeskjema.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Jeg, studenten som skriver masteroppgaven, har ansvar for og tilgang til dine opplysninger. Dine opplysninger kan angis anonymt dersom du ikke ønsker å dele noe informasjon offentlig. Opplysningene kan endres med informasjonsendring i detaljene eller kan erstattes med en kode som lagres på egen navneliste adskilt fra øvrige data. Adgangsbegrensning er aktuelt-dvs; uautoriserte personer har ikke mulighet til å se opplysningene dine.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Opplysningene anonymiseres når prosjektet avsluttes/oppgaven er godkjent. Jeg skal avgjøre hvilke personopplysninger om respondenter eller informanter som skal slettes og hvilke som skal oppbevares etter prosjektslutt. Jeg skal også sørge for at personopplysninger som skal tas vare på etter prosjektslutt blir forsvarlig oppbevart. Lydopptaket skal slettes etter prosjektslutt og NSD får en sluttmelding når prosjektet avsluttes. Planen er å fullføre masterprosjektet innen 1. Juni 2022.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke. På oppdrag fra NTNU- Det humanistiske fakultet- institutt for tverrfaglige studier; har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- Innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- Å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- Å få slettet personopplysninger om deg
- Å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med: Det humanistiske fakultet- institutt for tverrfaglige studier ansvarlig institusjon. Ansvarlig student Saron Kahssay Ghebremedhin. E-postadresse: saronk@ntnu.no Telefon: 486 07 707.

Du kan også kontakte veilederen min Guro Korsnes Kristensen. E-postadresse: guro.kristensen@ntnu.no Telefon: 73 59 13 88.

Hvis du har spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på epost (personverntjenester@nsd.no) eller på telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

Prosjektansvarlig

Masterstudent

Saron Kahssay Ghebremedhin

(Forsker/veileder)

Guro Korsnes Kristensen

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «Integrering, språk og frivillighet» og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i intervjuet
- å delta i spørreskjema
- at studenten Saron Kahssay Ghebremedhin kan gi opplysninger om meg til prosjektet
- at opplysninger om meg publiseres slik at jeg kan gjenkjennes
- at mine personopplysninger lagres etter prosjektslutt

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

(Signert av prosjektdeltaker, dato)